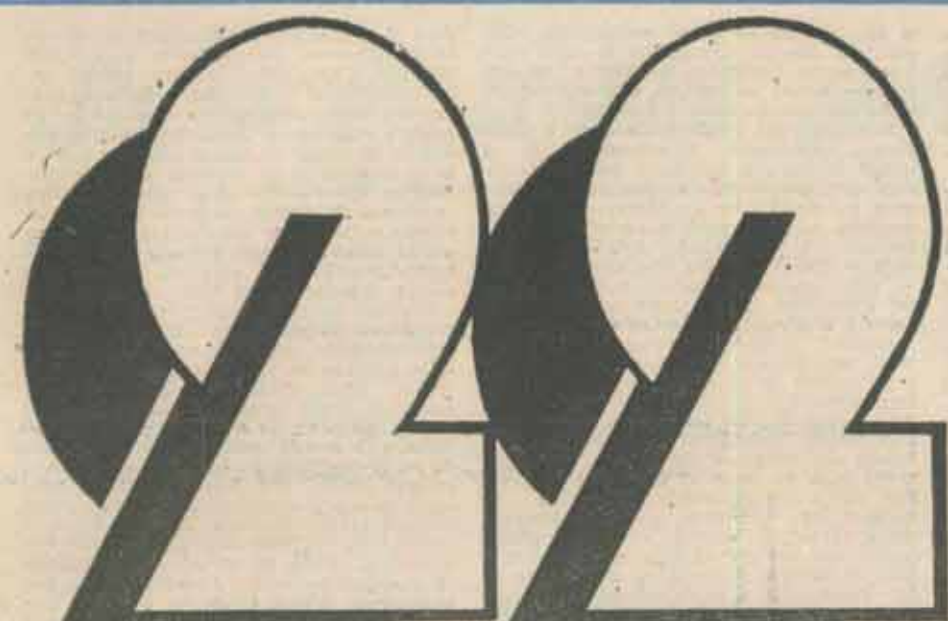

TRĂIASCĂ GOLANII!

EUGEN IONESCU
golan academician

PUBLICAȚIE SAPTĂMINALĂ EDITATĂ DE
GRUPUL PENTRU DIALOG SOCIAL

ULTIMA ORĂ:

- BUCUREȘTI : „Noi de-aicea nu plecăm, / Nu plecăm acasă !” (pag. 8-9)
- BUCUREȘTI : „Pină nu vom câștiga / Libertatea noastră !” (pag. 10)
- TIMIȘOARA : Fără violență ! (pag. 11)

DE CE

Cineva m-a întrebat zilele trecute : de ce mă amestec ? Ce caut printre demonstrații. De ce nu stau acasă ? În fond, zicea colălal, am obținut tot ce am dorit. Pot să scriu tot ce crezi de cuvânt, chiar să critice guvernul, călătorești în străinătate... Un răspuns ar fi : mă simt amenințat. Toate acestea vor dura foarte puțin dacă violența cuiva, a noastră scade. O democrație cu tradiție — de exemplu engleză sau americană — s-ar prăbuși în câteva zile dacă societatea civilă nu ar veghea. Despre fragila schită de democrație post-revoluționară ce să mai vorbim ? Unii din cei ce au trăit revoluția și și-au dorit-o, reduc revendicările celor din stradă la propriile lor dorințe și revendicări : prestigiu social, cărți publicate, privilegiu care să li se acorde exclusiv. Sînt oameni fără un instinct social autentic. Avem un regim dispus să asigure intelectualității tehnice și umaniste anumite avantaje. În schimb regimul obține de la intelectuali mult mai mult : cunoștințe fără de care nimeni nu poate scotea țara din dezastru și credibilitate de care are nevoie. Acest pact deja destul l-au încheiat cu puterea. Numai că aceste drepturi, guvernul le privește ca pe niște favoruri acordate, de nomenclatură. De ce ? Pentru a-și lărzi baza socială, înustă la aproape nimic de fosta dictatură. Nomenclatura speră ca în complicitate cu o parte dintre intelectuali, să deturneze revoluția și să le ofere în schimb un simulacru de democrație. Nomenclatura are nevoie de această pentru a supraviețui.

Toate „deschiderile” politice din țările est-europene au început astfel. U.R.S.S., Polonia și Ungaria 1956, Cehoslovacia 1968, U.R.S.S. după 1985... Aparatul de partid constând falimentul ideologic, economic și social a încercat să-și apropie intelectuali. A slăbit strînsura cenzurii, a lăsat o parte a oamenilor învățați să circule în străinătate, a luat unele măsuri de liberalizare economică, a golit închisorile. După o vreme aceste reforme au încheiat cu o amintire palidă a unei speranțe. Trăsătura esențială a oricărui regim totalitar este : dacă schimbi un element, tot esafodajul se prăbușește. Sistemul este impermeabil la reforme. Nomenclatura știe acest lucru. Și se miște singură crezînd că în România va putea să organizeze o democrație în care ea să mai joace un rol. De aceea este împotriva democrației. Astfel, mai multe tentative de schimbare a regimului comunist au fost avortate. Lămîta dincolo de care anarhul nu a trecut a fost : chiar democrația. Adică dreptul oamenilor de a decide pentru ei înșiși. Drept care nu poate fi garantat decît de existența unei societăți civile. Or, regimul comunist este o administrație care ține totul sub control, chiar și cele mai mici amănunte.

Logica vieții politice românești ne arată pînă unde merg „îngăduința”, „toleranța”, „concesiile” grupului de la vîrf. Întrebat la Paris dacă în România este democrație, prim-ministrul a răspuns mirat : „Da, îi lășăm să spună tot ce vor”. Observăm acest superior și lășăm și nu au decît să spună orice, nu ne pasă ! De ce nu-l pasă guvernului de poporul pe care îl guvernează ? Nu este un secret pentru nimeni. Guvernul, sub aparența lui slăbelune, este tare. Are sub control un urias aparat administrativ (deci sute de mii de clerici), fabricile îi aparțin (cu tot cu muncitorii), resursele materiale și financiare îi aparțin. El însuși — guvernul — nefiind controlat de nimeni și nimic, așa că își poate permite — conform unei strategii a birocrației mai suble — ca altădată. (Inviaț uneori din lecturile istoriei) — să lase să răsuflă cineva zărare mai îndrăznețe (afirmînd totuși că sînt murdării), să lase un mic comerț particular, o mică proprietate rurală etc. În fond, toate aceste măsuri sînt menite să asigure doar supraviețuirea acestei birocrații deasupra societății românești ; și nu întese deloc realizarea unei democrații în România. Guvernul are grijă să limiteze procesul de reforme la minimum, cu intenția de a păstra frînțele de comandă în propriile sale mîini. Deci puterea, Economică, financiară, socială, ideologică și politică. Birocrația știe că schimbările radicale, trecerea la o economie de piață, desființarea monopolului comerțului exterior, improprietățile țărănilor, ar duce la propriul ei sfîrșit. Și mă îndoieste că nomenclatura își va semna sentința propriei sale condamnări la moarte.

Acest ocol de argumente vrea să arate de ce mă simt amenințat, și deci, de ce mă aflu în stradă printre manifestanți. Consider că revoluția nu s-a încheiat, chiar dacă revendicările mele, formulate în anii din urmă, s-au realizat. Nu doresc să aparțin în nici un fel clasei suprapuse. Cred că un intelectual se identifică în bună măsură cu libertatea sa. Care în plan social și politic este libertatea de a critica, de a avea propriul tău punct de vedere, „de a nu adera la nimic” după o formulă panaitistriană. De a adera de fapt numai la propria ta conștiință. Intelectualul autentic se află totdeauna în opoziție, o opoziție organică, identică numai cu ea însăși.

Desigur, orice revoluție se termină cu un compromis. Acest compromis însă nu înseamnă să-ți împrumuti conștiința și cunoștințele unei măcar pe termen limitat. Și niciodată puterii. Fiecum, are desigur „revoluția” lui personală, conflictul lui cu Dumnezeu, cu propriul destin, cu propriul sentiment de zădărnici — cel mai nimicitor dintre toate. Cred că această revoluție ar trebui să ne scoată din amorie. Cred că revoluția ne-a oferit tuturor o existență de după moarte. Iar spiritul acestei revoluții îl regăsim în întregime în aceste zile și nopți în Piața Universității. Ca intelectual, locul meu este acolo, printre oamenii care cred că mai au pentru ce să lupte.

STELIAN TĂNASE

DIN SUMAR:

- DOSARELE „22”. Katyn. Cifre reci. Semnează : Stelian Tănase
- TOMA ROMAN : „Revoluție și restaurație”
- PORȚRETE ELECTORALE : Gabriel Andreescu, Ioan Mărculescu, Sorin Dumitrescu
- Un dialog Livius Ciocărlie — Gabriela Adameșteanu
- ESEURI de Vlad Georgescu (cu o prezentare de Radu Popa) și Mihai Botez

(Urmare din nr. 9/16 martie)

E drept că intrarea în partid n-a fost numai calea spre putere, ci adesea singurul acces spre posturi în raport cu pregătirea, uneori mijlocul de a-ți păstra pe cel ocupat, de a-ți vedea copiii intrați în facultăți, de a profita de avantajele, adesea minime, cărora numai mizeria le imprimă valoare. Carnetul roșu — un scumpe ce deschidea multe porți. Vorba lui Mircea Dinescu: aveai nevoie de el cum ai nevoie de permisul de conducere ca să circuli cu mașina. Dar oare e neapărată nevoie să umbli cu mașina? Se poate merge și pe jos sau cu trambul. Bineînțeles renunțând la anumite ambiții. Prin urmare ambițiilor, răzbatărilor, dorinței de putere au ocupat posturile-cheie în „comandamentul” treburilor literare ca și atunci, fiind o altă rețea de relații, de circulație, de profitorie, prin care greu pătrundeai fără a plăti prețul cunoscut. Și citiți nu și-au vândut sufletul diavolului, până un deget într-un angrenaj care-i prindea apoi fără scăpare!

S-a discutat destul despre anistorismul românesc, alături de superioritate spirituală și inteligență care explică supraviețuirea neamului în perioade istorice grele de năcădări și dominația străină, ori înfierat ca fatalism și dezinteres față de afirmările majore, capabile de competiție cu cele ale națiunilor de mare tradiție. A sosit momentul — erai cu sistem cu loți de acord — pentru că intrarea spectaculoasă a României în atenția lumii să fie urmată de consolidarea libertăților cucerite și de desfășurarea vieții publice în așa fel încât valorile ascunse până acum în văduguri, cultivate în mici nuclee de viață spirituală, să iasă deplin la lumină.

Primordială în acest scop e deschiderea spre Europa după decenii de izolare de care cu toții, indolenti intelectuali, am avut de suferit. România trebuie să reintră în Europa de care ține de fapt și de drept. Stima lumii, recâștigată prin răscălașul eroic, simpatia ei, trezită prin suferințele abia acum relevate cu adevărat, se cer permanentizate ca să fie însoțite de încredere. Altfel rămâne indolentă dacă primul ajutor acordat cu generozitate va fi urmat de sprijin economic și credite de lungă durată, de schimburi culturale durabile, de care țara are atât nevoie. Cine să stabilească mai bine relații culturale, dar și diplomatice, decât persoane cultivate, stăpînind limba și verșate în cultura țării în care sunt trimise — spre deosebire de reprezentanții de până acum, competenți în virtutea

Sfârșit de scrisoare către Revista „22”

MARIANA ȘORA

de pildă să mijlocească de urgență obținerea publicațiilor de diverse specialități și a cărților a căror lipsă se face simțită de atîta vreme.

Revenirea în Europa face parte din reșchizărea identității naționale. Nimeni nu poate susține că lipsesc tradițiile în acest sens. Și nu este adevărat că n-au existat în România structuri și tradiții democratice. În perioada interbelică, partidele se infurtau în campanii electorale și alegeri libere. Dacă se întâmplau nelegii, ele deveneau notorii prin presa cu desăvîrșire liberă; ea putea dezvălui afaceri dubioase, fraude comise de politicieni, fie și de membrii guvernului; aceștia puteau fi atacați în ziare și persiflați de satonetiști în cabarete. În pofida mult acrității regim burghez-moșieresc, nenumărați băieți de țărani adărași au intrat în universități, cu burse, și au făcut carieră. Mai presus de orice, domnea un aer de libertate pretutindeni, mai ales în cultură, și de larghețe față de minorități. Identitatea națională nu poate fi restabilită în demnitatea ei originară în detrimentul integrității proprii celorlalte națiuni. Un om se respectă pe

contrașecției și a serviciilor aduse securității, aleși pe sprinceană după criteriul: cel mai ignorant și mai obtuz cu puțină. Iată un document în care oamenii de cultură ar trebui să reclame drepturi preferențiale. Numirea lui Alexandru Paleologu ca ambasador la Paris ar trebui să fie urmată de numirea altor oameni potriviți în locul potrivit, care să nu-și mai privească funcția ca o zăsecură,

sine, respectându-i pe ceilalți. La fel și popoarele. Încăderarea lumii întregi poate fi câștigată în primul rînd prin grăbirea procesului de democratizare. Dar aceasta înseamnă refuzul extremismelor de tot soiul. Nu permiteți, dragi confrăți, ca sub etichete diverse să se reafirme și să câștige aderenți nici cei suspecți de intenția de a reinstaura stări și abuzuri solidare cu regimul comunist, dar nici cei care, profitînd acum de o justificată mîndrie națională, se vor grăbi să reinstaleze naționalismul de tristă memorie. Nu uitați că laudărosia națională, sovietismul, disprețul drepturilor minorităților din țară au fost cîtuni diversioniste ale tiranului. Nu uitați că pastorul Tokés a fost cel care a declanșat răscălașul, iar recent a predicat în mod emoționant în favoarea bunei înțelegeri în spirit ecumenic; nu uitați că ungarul au adus primele ajutoare peste graniță, că vaza țării în occident va depinde în mare măsură și de felul în care vor fi tratate de acum înainte minoritățile. Tot scriitorii și mai ales ziariștii sunt chemați să răpîndească toleranța, stima și simpatia față de celelalte naționalități, de pildă informînd pe larg despre frumoasele aşezări săsești din Ardeal, cu istoria lor și tradițiile lor multiculturale. Asta ar contribui poate să se creeze o atmosferă propice pentru ca nemții încă prezenți în țară să renunțe la gîndul de a o părăsi. Nu e păcat de aceste nuclee de civilizație, eduate în paragiță, pe cale de dispariție, de aceluși aer de Europă centrală pe care-l aduceau în țară și care era atât de apreciat ostilozării? Timizăria, acum aspru lovită dar glorioasă, orașul de care m-a legat întotdeauna un intens patriotism local, era pe vremea copilăriei mele o veritabilă mică Elveție. Toată lumea vorbea — mai bine sau mai prost — cele trei limbi principale, pe lângă români, ucenți și unguri mai erau ereci și sirbi, și toate aceste grupuri etnice se frecventau trăind în cea mai bună înțelegere. E drept că epoca de aur „helvetică” n-a durat decît cît mult de mult, pînă cînd șabailor noștri, precum și asililor li s-au uitat la cap abuzii superioarității rasiale, aduse de vințuri din Reichul hitlerist, iar tineretul român a fost contaminat de „rinocerita” legionară. Dar azi, cînd n-avem motive să ne temem de reînvierea agresivității istorice ce aparține trecutului, toată lumea fiind dornică de liniște și pace, de ce nu s-ar putea ca atmosfera de odinioară, prietenească și caldă, să pulească din nou peste Ardeal și Banat, peste întreaga țară? Închei exprimînd speranța și credința că așa va fi.

JUSTIȚIA

Portari — colonei și alte cinuri... SECURITATEA

IOAN MĂRCULESCU

A fost cea mai importantă instituție din statul comunist, pentru a cărei organizare și funcționare s-au cheltuit sume enorme, fără limite și fără vreun control financiar.

Înfiltrată în toate domeniile vieții sociale, rolul ei a fost acela de a depista orice opoziție și activități de natură a pune în „pericol” sistemul comunist și de a le suprîmă chiar din fașă. Nu s-a poate spune că nu și-a făcut „istoria”.

Toată paza interioară și exterioară a domeniilor, palatelor, vilurilor, caselor de vinătoare etc., aflate la dispoziția stăpînului suprem și țării era asigurată — în exclusivitate — de securitate. Toate serviciile gospodărești ce implicau femei de serviciu, supraveghetorie, administrații, șoferi, bucătari, crotitori, etnografi, frizeri, cafeze, horticultori, portari etc., erau asigurați de asemenea tot de securitate. Toată paza interioară și exterioară a sediilor Comitetului Central, Marii Adunări Naționale, Consiliului de Stat și Consiliului de Miniștri erau tot în grija securității.

Doctorul Ionel Cană, unul din întemeietorii S.L.O.M.R. (Sindicatul Liber al Oamenilor Muncii din România), avea un ruminat — colonel de securitate — în funcție de portar (în schimb cu alți colonei) la rezidența cunelui prezidențial din et. Primăverii. La un moment dat s-a îmbolnăvit, iar boala fiindu-i înrădăcită de „xroșia felei” și de mușcătura mișcărilor, a atras atenția luiștrii analfabete. „Ce căuți aiei, dacă ești bolnav? Să nu-ți mai văd!” „Ajutor” de un incontestabil umanitar socialist la cel mai înalt nivel. Și nu l-a mai văzut! Ca dovadă de ce suflet sta în dienții unei rechi, ea să-l citez pe Eminescu. A fost scos din „ono-

rabila” funcție și ulterior a murit, fără ca „cineva” să se fi interesat vreodată de soarta lui. Amănuntul — sperent nesemnificativ — mi-a fost relatat chiar de doctorul Cană în timpul cit un stat împreună într-una din celeule din Calea Rahovei — tot în grija securității. Aprooo de „portari”. Un an de zile am „lucrat” în calitate de consultant de specialitate la Consiliul de Stat. Am fost adus prin transfer din Procuratură și apoi am cerut insistenț să flu trimis — tot prin transfer — acolo de unde fusese adus. Nu mi-au dispăcut — sper că sînt crezut pe cuvînt — nici covorșele persane pe care călcam infundindu-mi-se pantofii în ele, nici fotoliul pe care stăteam — singur într-un birou elegant — și, mai ales, nici salariul ce era dublu față de cel anterior, după cum nici plăcerile cu multe biruri noi-noute — „Todoroi” ce mi se dădeau drept primă, de Anul Nou, de 1 Mai și de 23 August, ea să nu mai amintesc de alte privilegii. Cine ar fi fost mîhnit de asemenea „atenție”? Ceea ce m-a determinat totuși să renunț la toate acestea a fost pe de o parte faptul că zilnic — la venire și la plecare — eram legitimat (la fel ca toți ceilalți) de „portarul” de serviciu (ofiter de securitate — nici unul cu grad mai mic de maior, dar nici mai mare de colonel), iar pe de altă parte faptul că mă deoseleam profesional. Nu mi s-a cerut niciodată nici vreun consultanță, nici vreun raport sau referat de specialitate sau de orice altă natură. Concluzia cu care am părăsit și salariul, și primele, și fotoliul și... etc., a fost: cu cît urei mai sus pe calea ierarhiei, cu atît muncăști mai puțin și tot cu atît esti mai bine plătit, dar și mai bine plătit — nu numai

la serviciu — dar — pe n.v. — și acasă. Colivia, chiar dacă e din aur, tot colivia rămîne! Cui i-a plăcut să stoa în ea a stat — dacă a dansat după cum i s-a cîntat. Și au dansat, iar azi toți sînt disidenți, mai disidenți decît disidenții adevărați recunoscuți ca atare.

Ceea ce se știe mai puțin este că securitatea era implantată bine și în miliile prin așa-zisei C.L.-și (ofiteri de contra-informații), care se încrieau de modul în care militanții își îndeplineau obligațiile ce vizau interesul securității. Mai mult, erau și unele sedii — aparent ale miliției — care însă erau ale securității. Ce sarcini aveau? Cine știe? Încă se știe prea puțin și faptul că șefii securității din orașe, municipii și județe — desfi subordonați pe plan politic, numai primului secretar respectiv — nu rapoartau acestuia nici o problemă de interes maior — ci direct Departamentului Securității Statului.

De altfel, șefii mai mari de partid și de stat erau toți — fără excepție — sub supravegherea și vizibilită — dar mai ales invizibilită — a securității, zi și noapte. Așa că dacă după așa-zisa „marginalizare” a unora, continuau să fie supravegherați — tot zi și noapte — dar mai mult invizibil decît vizibil — asta — de fapt — nu a constituit nici un motiv de „îngrijorare suplimentară”, pentru ei, fiind deja familiarizati cu „grija” ce li se purta; a constituit în schimb „singura dovadă”, pe care, după Revoluție nu s-au aflat s-o invoce cu rîs tare la televiziune — radio — în public — pentru a ne demonstra cit de „disidenți” au fost.

Nici zvonurile cu implicatii mai adînci în starea de spirit a populației nu erau străine de securitate, care, de fapt le și răspîndea. Astfel, de exemplu, opiniile favorabile „printisorului” potrivit cărora ar fi fost singurul care s-ar fi opus unor măsuri antipopulare dictate de tiran sau cele potrivit cărora cetățenii ludetului Sibiu ar fi fost incomparabil mai bine aprovizionați cu alimente...

Încă ceva ce nu se știe prea bine vizuază pregătirea profesională a securiștilor. Încă cu mulți ani în urmă conducerea securității și-a dat seama că diversitatea și importanța preocupărilor instituției nu mai permitea recrutarea personalului necesar numai pe baza doșarului de cadru. Păstrînd totuși criteriul „doșarului” s-au căutat și s-au găsit valori profesionale, atrase în special de avantajele materiale ce li se ofereau. Au scosut valorile cu doșar necorespunzător sau care, sub un pretext sau altul, au refuzat totuși să lucreze într-o asemenea instituție. Aceasta constituie excolitanța profesionalismului cu care securitatea, pe bună dreptate, s-a mîndrit.

Misterul ce continuă să plutească și azi este legat însă de formarea unităților sociale menite să uocero sistemul comunist trecînd prin „loc și sabie”, orice acțiune „contra-revoluționară”. Cum au fost organizate, ce efective au

avut, cum și cu ce au fost dotate tehnic, cine le-a comandat de sus și pînă jos, unde erau cazate, și din ce categorii de oameni au fost compuse? Într-o opinie, nu chiar singulară se susține că nu este vorba de soldați de rînd, ci de elemente cu înșurări și „calități” mai puțin obișnuite. La întrebarea firească unde sînt, răspunsul ar putea fi exact și dacă ne-am referi la numărul, deloc mic, al celor ce, după încetarea focului, într-un interval de timp oarecare au părăsit țara, trecînd granița fraudulos sau — apoi — chiar cu pasaport, în Iugoslavia și Ungaria.

Este de sperat că cercetările penale ce se fac și a căror durată nu este deloc previzibilă vor scoate la lumină adevărul pentru noi și pentru istorie.

Închei cu două precizări: 1. — securitatea, în fapt a avut cel mai mare rang, cu excepția stăpînului suprem — în ierarhia societății noastre — atît pe linie de partid cît și pe linie de stat, iar partidul n-a fost decît un mișc, sau mai clar spus, o gogoașă; 2. — securitatea nu a fost desființată ci numai transferată, fără alte „Directii” în subordinea Ministerului Apărării Naționale care a păstrat, fără să ni se spună, ceea ce a considerat actuala conducere a țării că trebuie menținut.

Prințul Gorceakov, comandantul armatei ruse în războiul Crimeii (1855)

„Astăzi, puterea mizează, în chip deplorabil, pe confuzie”

DIALOG CU LIVIUS CIOCĂRLIE

Gabriela Adameșteanu: Nu ai avut deocul tentația să intervii în discuția de la G.D.S. cu Monica Lovinescu și Virgil Ierunca?

Livius Ciocărlie: Cum era și firese (având în vedere calitatea, atât a invitațiilor cit și a sălii) discuția a fost foarte interesantă. Am vrut să intervin la un moment dat însă, fiindcă am lăsat de Păscăntier, adică ideile lui vin prea târziu, am întârziat. A fost atunci când Alexandru George a reprobabil tendința actuală de a se refăce imaginea unor mari scriitori din trecut — Sadoveanu, Arghezi, Călinescu etc. — în sensul de a se șterge urmele a ceea ce a însemnat prima demisie a scriitorimii de la datoria de a nu colabora cu dictatura. Reconstrucția valorii operelor lor nu trebuie să ducă, s-a spus, la transformarea marilor scriitori în statul. O cultură matură nu este compatibilă cu operații estetice de acest fel.

De acord cu Alexandru George, as fi vrut să duc gândul mai departe și să spun că maturitatea culturii se dobândește și prin îndrăzneala și capacitatea de a ne privi pe noi înșine — mă refer nu numai la persoana fiecărui în parte, ci la întreaga colectivitate — așa cum simțim, până în străfund. Nu mă gândesc la un act socialist autocenzurat. Să avem, doar, acces fără nici o rețineră, la fundamentul nostru, ceea ce ne-ar permite să cunoaștem mai bine și resursele creativității noastre ca popor. Dar și răul din noi. Acost rău noi credem că este patriotic să-l ignorăm. Alții nu cred așa. În Franța, titlul *Le mal français* al unei cărți de Alain Peyrefitte n-a scandalizat pe nimeni, iar cartea importantă a lui Jean Baudrillard *La transparence du mal* tot de la societatea franceză pornește. Dacă-i așa, mi se pare că este bine să începem prin a nu condamna meditația despre românii, de mai multe ori reluată, a lui Clouard. Nu spun că trebuie să ne-o asumăm fără analiză. De pildă, din chemarea lui Nietzscheană juvenilă la un soi de imperialism românesc, din *Schimbară la față a României*, nu este mai nimic de reținut. Dar, pe lângă aceasta, cit de pătrunzătoare reflecții despre noi în cărțile lui! Sint de părere că este bine să continuăm pe drumul acesta, oricât de dureros ar fi uneori. Să nu ne creștem, cu bune intenții, noi autocenzuri.

Adaug, însă, imediat că aceasta va fi — dacă va fi — o meditație de perspectivă. Mai acută în momentul de față pare să fie o altă funcție a intelectualității, pe care n-aș numi-o neapărat spiritul de opoziție ci, mai cuprinzător, spiritul critic.

G.A.: Dar care ar fi deosebirea dintre spiritul critic și cel de opoziție?

L.C.: S-a spus la noi, în ultima vreme, că locul firesc al intelectualului este, oricând, în opoziție. De fapt, însă, spiritul de opoziție se circumscrie celui critic. Și numai acesta este necesar oricând. În plan social, el se raportează la întreaga societate (cu toate anomalii ei) în timp ce spiritul de opoziție vizează numai puterea. Uneori cele două aspecte se pot amesteca. Este cazul cu ce se întâmplă acum cu fenomenul religios. N-are rost să insist în a spune cit de importantă poate fi religia în viața unui popor, pentru starea spiritualității lui, iar aceasta cu atât mai mult când este vorba de un popor ca al nostru, care a fost supus atât vreme unei adânci deteriorări. Pe de altă parte, a fost firesc ca după răsturnarea dictaturii, și chiar în zilele premergătoare (la Timișoara, în 21 decembrie, mulțimea a ingenunchiat și a strigat „Există Dumnezeu”) să se facă simțită cu putere nevoia de religie și ca ea să se exprime intens. Însă, cum bine spunea Sorin Dumitrescu într-un articol referitor la filmul lui Zeffirelli despre *Christos*, religia nu este numai o stare emoțională. Ea este și o construcție spirituală, un mod de a fi al gândirii. Or, noi asistăm astăzi la o inflație a manifestărilor religioase la care participă — în mult doritului consens — și puterea și opoziția, și televiziunea și presa, de orice fel. Fiind ritualizată, religia are nevoie de ritm, deci și de pauze în manifestarea ei. Erită neîntrerupt, orice informație se golește de sens. Mă întreb dacă libertatea, așa în-

leasă, nu pune în mai mare primejdie spiritul religios decât aceea în care l-a pus interdicția. Mai cu seamă atunci când fenomenul se dezvoltă sub priveghearea unor înalți prelați cărora le lipsesc virtuți creștinești esențiale, cum ar fi smerenia și frica de Dumnezeu.

G.A.: Să înțeleg, deci, că spre deosebire de spiritul critic al intelectualității, cel de opoziție nu este, acum, la fel de necesar?

L.C.: Din păcate, este și mai necesar. Am spus că locul intelectualului nu este neapărat și oricând în opoziție. Acum, însă, acolo îl este locul, și asta nu numai pentru că, parte el înșuș a ansamblului societății, are, ca toată lumea, de ce să fie îngrijorat. Își are locul în opoziție printr-o funcție specifică a lui. Astăzi, puterea mizează, în chip deplorabil, pe confuzia din mințile multor oameni. Nu numai mizează: o sporește cit poate mai mult și detine, în privința aceasta, un mare avantaj. Spațiul confuziei este larg și deschis, mijloacele de influențare a lui sint multiple, pe cind luciditatea responsabilă funcționează într-un circuit în bună măsură închis. Oamenii lucizi și de bună credință își comunică părerea mai cu seamă între ei. Intelectualii își vor exercita funcția specifică de care vorbeam dacă nu vor comunica orizontal, ci vertical, adică în toate straturile societății. Oricât de mare este forța morală și charismatică a lui Lech Walasa, *Solidaritatea* poloneză n-ar fi reușit ce-a reușit dacă ei nu s-ar fi înconjurat de un grup de intelectuali. Dacă ar fi să dau o sugestie Grupului pentru Dialog Social, aceasta ar fi: să fie foarte preocupat de verticalitatea comunicării. Din păcate, un asemenea proces core nu numai preocupare și nici numai vocație; cere experiență, adică timp. Altfel de mult timp încât s-ar putea ca, deocamdată, să fie prea târziu. În perspectiva mai îndelungată a luptei pentru democrație nu poate fi însă prea târziu.

G.A.: Există, la unii dintre membrii Grupului pentru Dialog Social temerea că, intervenind în sensul în care ai sugerat, poate aluneca într-un soi de populism, și, forțând lucrurile, o nouă tentativă de a transforma omul...

L.C.: Rezerva la care te referi nu este de neglijat fiindcă ea atinge un punct foarte important. Există, fără îndoială, pericolul ca în relația lui cu albe categorii sociale intelectualul să înlocuie un soi de paternalism. Nu numai că trebuie evitat, dar trebuie să l se facă opoziție, căci puterea tot un paternalism dezvoltă, chiar dacă de alt tip. Cum spunea Gabriel Liiceanu într-un rind, puterea îl propune societății imaginea unui presupus tată bun. Nu ar fi bine ca, la rindul lui, intelectualul să apară ca un învățător. De condescendență ce rezultă dintr-o asemenea relație intelectualul se ferește, dacă își dă seama că el nu are numai de dat muncitorului și țărăniului ci are, mai ales, de primit. Iar ce are de primit este vital pentru el, fiindcă reprezintă tocmai substanța reflecției lui. Fără o bună comunicare, în ambele sensuri, cu poporul din care se trage, intelectualul poate fi un bun specialist, însă nu poate fi creator. Creștia realizează trecerea în planul gândirii structurate a resurselor, dar și a nevoii de spiritualitate a întregului popor. Intelectualul nu dăruiește sens; el clarifică un sens latent care, fără lucrarea lui, ar rămâne în mare parte obscur. Dacă ar crede că sensul latent al societății noastre actuale este nevoia de continuare a experienței socialiste, ar vota fără ezitare pentru F.S.N.

G.A.: Ce crezi despre condiția noastră umană de scriitori și despre adunarea noastră generală?

L.C.: Venind vorba despre condiția de scriitori, a noastră, a amândouă, găsește ocazia să spun că dacă am fi păstrat ordinea adevărată a lucrurilor, firese ar fi fost ca eu să pun întrebări și Dvs. să vă spuneti opiniile. Imprejurări redacționale au vrut altfel și nu înisai.

În ceea ce privește adunarea generală a scriitorilor la care amândoi am asistat, a fost evident că a lipsit motivația care

dăduse combativitate și unitate conferinței din 1981, ultima ținută sub regimul defunct. Pe fondul de oarecare apatie a sălii, luările de cuvânt remarcabile au fost contaminate parca de cele inconsistente și de cele regretabile. N-ar fi exclus ca, mai înainte de termenul prevăzut în statut, să apară necesitatea unei noi adunări, pentru ca Uniunea să se adapteze din mers la transformările stării sociale și economice a scriitorilor pe care le va aduce democrația în cazul cind aceasta se va instala într-adevăr. Iar dacă, dimpotrivă, țara va fi împinsă pe un drum pe care nu ni-l dorim, va fi nevoie ca scriitorii să se întilnească pentru ca să-și spună cu fermitate punctul de vedere. Sint convins că atunci preocupările de breasla ar trece pe planul al doilea și spiritul combativ din 1981 s-ar regăsi. Până atunci, însă intervențiile individuale ale scriitorilor, referitor la motivele de îngrijorare, sint de dorit. Asemenea intervenții nu sint nici putine și nici, față de importanța momentului, destul de numeroase.

G.A.: Cred că ai observat ca în acest moment, scriitorii care s-au angajat în funcții administrative sint foarte discutați...

L.C.: Un lucru e sigur: acești scriitori au avut înainte de căderea dictaturii un prin valoarea operelor lor, iar unii și prin atitudinea contestatară — poziții atit de consolidate în cultura și chiar în societatea noastră încit o funcție administrativă, fie ea și una de ministru, nu le poate aduce un spor de prestigiu. Dimpotrivă,

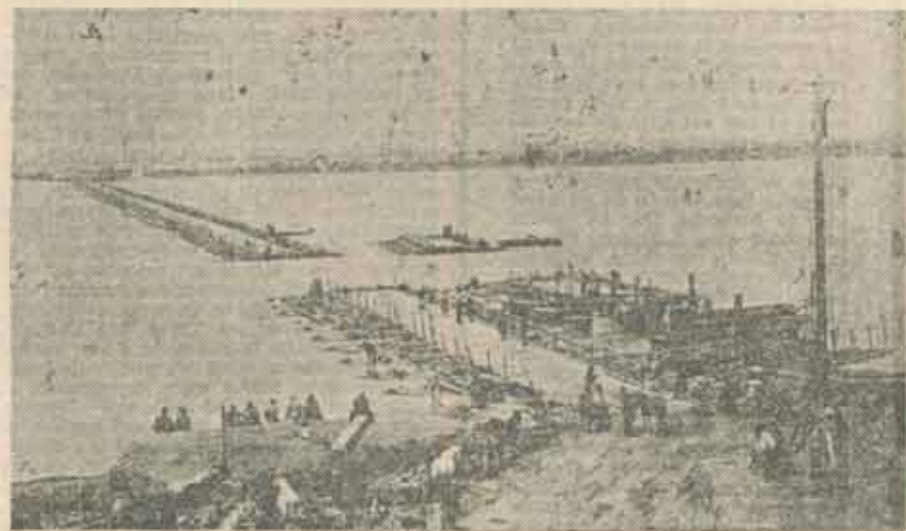
de lamentabilă reprezentare acolo, mesaj mai important decit însăși personalitatea actualului ambasador. Iar personalitatea presupune, cită vreme se respectă pe sine, nu dreptul ci obligația de a se exprima în numele ei propriu.

G.A.: Dar situația actuală a foștilor disidenți, cum îi se pare?

L.C.: Dacă întrebarea dinainte se referă la un subiect delicat, aceasta se referă la unul de-a dreptul consternant. Dacă am face bilanțul situației actuale a marilor noștri disidenți, am constata că de la lipsa de respect arătată Anel Blandiana de niște prea pricepuți minutori de foarfeți și lipitori de filme, trecind prin felurite adămuștări și pînă la grava discreditare căreia l-a fost supusă Doina Cornea, n-au fost scutiți de nimic. Nu mai vorbesc de disidenții primelor decenii, care și-au irosit tinerețea în închisori, ori n-au mai ieșit vii din ele. De acestia nu mai vrem să știm, sau chiar ni se pare că ce au făcut este cam suspect. În schimb, o duc bine și sint promiși unor zări luminoase disidenții care au țințit după libertate în posturi de ambasador, fotolii de primi secretari, sau prezidii de congrese.

G.A.: Cred că ar fi foarte binevenite citiva precizări în legătură cu Proclamația de la Timișoara, făcute de Livius Ciocărlie.

L.C.: În istoria încercării de „dezamorsare” a Proclamației au fost două etape. Mai-întii, cu aparatul televiziunii, s-a în-

Pod peste Dunăre la Zimnicea (1877)

ei se expun — și sint sigur că și-au dat seama de risc — la tot felul de contestări. Prin urmare, dacă s-au angajat au făcut-o din devotament și pentru că în ei o altă funcție a intelectualității decit cele amintite, și anume funcția constructivă, a precumpănit. Ei au vrut ca efortul organizatoric de îndreptare a situației dezastruoase din cultură și învățămînt să nu inițiazie de a se produce.

Ar fi, de asemenea, ridicol să credem că l-a atras dorința de putere. Ei știu foarte bine că putere mai mare decit aceea a expresiei libere nu poate exista pentru scriitor, iar ei — angajindu-se în funcții publice — și-au limitat intrucivă această putere. Problema lor dramatică este mai degrabă aceea a lipsei de putere. Nu li s-a dat destulă ca să realizeze tot ce ar fi dorit și astfel a apărut riscul, de care sper că sint conștienți, ca mai semnificativă decit contribuția lor efectivă să fie cunțunoasă pe care o dau guvernului actual. Dilema e greu de rezolvat fiindcă este și bine și rău ca ei să fie acolo unde sint. Soluția pare s-o fi găsit Alexandru Paleologu. Ar fi fost trist ca domnia sa să devină, în funcție de ambasador, un transmitător de mesaje guvernamentale la Paris. Nu avem de transmis, după decenii

cerca acreditarea absurdă a ideii de separatism. Trebuie recunoscut meritul domnului Iliescu de a fi fost printre primii care au explicat că nu era vorba de așa ceva. Din păcate, tot domnia sa este acum promotorul interpretării abuzive a punctului 8 din Proclamație. Se încearcă substituția noțiunii de nomenclatură cu masa membrilor de partid cărora li se adaugă, pînă la șapte sau opt milioane de oameni, totii membrii familiilor lor. Un altul, pesemne protocronist, n-a fost totuși, în numărătorea steagurilor, la fel de temerar. Lăsînd ironia la o parte, mi se pare indecent ca probabilul viitor președinte al țării să strînească animozitate împotriva orașului fără de inițiativa, îndrăzneala și puterea de sacrificiu ale căruia domnia sa și-ar fi încheiat cariera ca demnitar — mai mic sau mai mare — al partidului care atita amar de vreme a făcut din viața noastră un cosmar. Nu vreau să extrapolez la rindul meu. Nu toți timișorenii sint de acord cu Proclamația dar, cum s-a văzut, defectiunea noastră este compensată înzecit de adeziunea altora, din toate zonele țării.

Interviu realizat de
GABRIELA ADAMEȘTEANU

GÎNDURI DE BINE PENTRU UNUL DINTRE CEI DISPĂRUȚI

Cît de mulți s-ar fi bucurat acum alături de noi! Si cît folos ne-ar fi adus în aceste zile prezența sa, judecata-i competentă și curajoasă, implicarea sa generoasă în toate cîte ne stau în față cerindu-ne compănile și dezlegate! Pentru a nu adăuga și regretul că generațiile viitoare de studenți nu vor beneficia de profesionalismul și luciditatea cu care — preluându-le de la maril săi dascăli — stia să supună analizei critice istoria și serierea ei!

În săptămînile din urmă s-a pomenit foarte rar și puțin — cu totul pe nedrept — de numele lui Vlad Georgescu. O soartă absurdă, nedreaptă, sau poate doar manevrată cu criminală dexteritate, i-a pus capăt zilelor cu foarte puțină vreme înainte ca evenimentele să-i confirme opțiunile și să-l răsplătească pentru crezul de o viață. S-au împlinit zilele acelea șapte ani de cînd l-am văzut pentru ultima dată, zăbovind asupra celor ce ne preocupau mai presus de orice, într-o cameră anonimă de hotel de pe strada Soarelui din capitala bavareză. Mi se plîngea și ne reproșa puținătatea și caracterul accidental al stirilor primite din țară, informații necesare strădanilor sale de a fi alături de noi și de a ne ajuta, aceasta în vreme ce redacțiile de alte limbi ale postului de radio la care lucra aveau la dispoziție și casete înregistrate la intrările birourilor executive ale respectivelor comitete centrale. Am încercat să-i explic, să-l fac să-și aducă aminte de condițiile de excepție în care eram siliți să ne ținem viața, ca nicăieri în tot „lagărul” comunist. Încercăm deci un sentiment de regret suplimentar pentru faptul că n-a mai apucat să se convingă, în zilele fierbinții ale ultimului sfîrșit de an, asupra realităților românești erude, că nu și-a putut acuma retroactiv judeca prea aspre și că n-a avut prilejul de a-și recăpăta deplin încrederea în calitățile poporului său.

Contribuția lui Vlad Georgescu la supraviețuirea noastră morală și la conservarea unui dram de speranță care să sprîline demnitățile ce ne-a mai rămas în acei ani, a fost foarte mare și toți cei care își mai amintesc efectul tonifiant produs de vocea lui cu inflexiuni metalice în camerele noastre de-a lungul a sute și sute de seri, îmi vor da dreptate. Dar în afara prezenței sale zilnice, directe sau indirecte, pe calea undelor, a găsit răgazul de a așterne pe hîrtie gîndurile și judecățile lui, adăugînd volumelor redactate în țară alte câteva „cărți de exil” care se detașază din ansamblul producției similare prin temelia informației, greutatea încheierilor și — de ce nu — finețea observațiilor nu rareori ironice. Îndeplinim un act de dreptate dar și de cultură oferînd aici câteva pagini ale uneia dintre aceste cărți. În asteptarea grabniciei reeditării în țară a tuturor lucrărilor lui Vlad Georgescu din ultimii doisprezece ani. Aceasta ni se pare a fi în folosul nostru al tuturor, al generației tinere otrăvite de maculatură partinică, dar și a celei vîrstnice lipsite de posibilitatea informării sau a aprecierii de ansamblu a fenomenelor. Si poate ar fi chiar și în folosul unor tovarăși ca prof. univ. Gheorghe Ioniță, fost coleg al lui Vlad Georgescu și fost decan al Facultății de Istorie, în a cărui bogată bibliografie figurează și articolul „Leoădătura”, pe care a simțit nevoia să-l serie în legătură cu cel cărui îi închinăm aceste rânduri. Ne gîndim că recitarea paginilor care urmează și care desigur că în tot deceniul trecut s-au aflat la dispoziția „lucrătorilor istorici de la secția de propagandă” i-ar convinge că pentru unii a sosit în sfîrșit momentul unei retrageri discrete — deoarece de demnitate nu poate fi vorba! — într-o bibliotecă unde să reflecteze asupra binelui și răului în general, ca și asupra menirii istoricului în special.

RADU POPA

CAZUL COMUNIȘTILOR ROMĂNI 1944 — 1977

(...) Neamul, țara, istoria lor, își pierd dimensiunile reale, explodează în univers, se gigantizează, totul devine epocal, istoric, urias, fără seamăn, model invidiat de alții; „din zăcămintele unui popor atît de înzestrat, nu putea lua naștere decît o cultură viguroasă și perenă, ... mostenirea unor tradiții strălucite care au depus în trezoreria valorilor universale, comori care refuză echivalența”; astăzi, „din inițiativa marelui om politic și de cultură care este tovarășul Nicolae Ceaușescu”, românii au atins un prag către care tind încă culturile multor popoare („Săptămîna culturală a Capitalei”, 19 noiembrie 1976; ziarul, condus de talentatul semidict Eugen Barbu, împarte cu „Flacăra”, condusă de A. Păunescu, locul de frunte în ceea ce privește maculatură patriotică și prostul gust).

Sub un asemenea stîndard, orice afirmație devine posibilă. Și revenirea la teoria spațiului mioritic, și publicarea capului reconstituit al unei românece din neolitic („Contemporanul”, 29 octombrie 1976; „femeia de la Văcărești”, reconstituită de dr. C. Rîscuța, este socotită a avea o vechime de 2000 ani), și romanizarea „Clogștii cu puil de aur” („România Literară”, 16 septembrie 1976, face descoperirea că acest celebru lezaur, socotit pînă acum operă a vizigoților lui Athanaric, ar fi fost lucrat de meșteri locali, deci români, și dăruit de „lucrătorii locali agresorului”, adică vizigoților; „Contemporanul”, 26 septembrie 1976 publică o fotografie a tezaurului, laudînd „atelierele artistice locale ale populației daco-romane”, și descoperirea steagului tricolor al lui Mihai Viteazul (descoperirea popularizată de Mihnea Gheorghiu în presa cotidiană), și transformarea lui Tepez din Dracula, băutor de sînge boieresc, în domn model (Tepezomania a atins punctul culminant în decembrie 1976... între tepezomanii îl regăsim și pe vechiul culturnic Beniu, mereu glîtor a scrie pe placul partidului ... și considerîndu-se chintesență a românismului, Beniu face versul „tot eu am fost și-n epoca de piatră”; în ceea ce-l privește, regretăm că nu a rămas acolo), și echivalența lui Neagoie Basarab cu Machiavelli, și mitizarea mistificatoare a lui Cantemir (după scenariul lui Mihnea Gheorghiu...), și descoperirea planurilor lui Horia de a se proclama rege al Daciei, și filoromânțarea lui Byron („Lord Byron a murit în brațele bătrînilor Grigore Brîncoveanu la Missolonghi în 1821”, scrie C. Popescu în Anna de Noailles, „România Literară”, 2 decembrie 1976; redactorul-șef al „Magazinului istoric”, principalul organ al popularizării istoriei, nu stie că în 1821 Byron nu se afla încă în Grecia, că Brîncoveanu fugise la Bragov de frica lui Tudor, că nu era încă bătrîn și că poezia sa muri la Missolonghi abia în 1824).

Dar, din toată istoria românească, subiectul care fascinează cel mai mult pe culturnicii culturali, tot așa cum li fascinează și pe noii istorici, au fost tracii și dacii. O adevărată traco-dacolatrică inundă cultura, cum inundase istoriografia, cum pătrunseseră în gîndul acunsa al președintelui și al sfetnicilor săi, făcîndu-l să înființeze chiar și o competiție sportivă națională, numită „Daciada”, cu imn și emblema, ca la jocurile olimpice, cu jurămînt și steag (V. Tomescu ajunge chiar să descopere muzică dacă...). De prisos să mai dăm exemple de apologete a lui Burebista sau Decabal, sunt prea numeroase, cantitatea și uniformitatea nu le mai face semnificative decît în bloc; men-

POLITICĂ ȘI ISTORIE

VLAD GEORGESCU

ționăm doar că, asemenea lui Cantemir și Ceaușescu, ei nu mai aparțin doar românilor, ci întregii umanități („În acest ceas, vă spun, eu Decabal țin planeta în loc/ cu gîndul meu gigantic”, M. Mineu, VIII-mul cuvînt al lui Decabal către ai săi, „România Literară”, 21 octombrie 1976). De aceea, tendința este de a trece mai ușor asupra istoriei politice și militare, se evită astfel și prezentarea românilor ca cuceritori, se evită de asemenea pomenirea expedițiilor de jaf și pradă ale dacilor în alte țări, și se insistă asupra marilor lor culturi și civilizații, atît de înfloritoare în elpa cuceririi (V. Tomescu ajunge chiar să descopere muzică dacă...).

„Suntem nepoți de daci și de romani!” Sub această adevărată frază, devenită însă lozincă, demonetizată prin repetare și exagerare, sub această lozincă, titlu al studiului de istorie pentru tineret organizat la muzeul de istorie națională, au pîșit românii în anul jubiliar 1977, bogat în aniversarea unor „epocale” evenimente, bogat cum nu mai fusese altul înaintea lui.

Istoria de parastas nu este probabil o descoperire a comuniștilor români, dar nu cred să fie multe clasele politice din istorie care să fi reușit atît de perfect să golească de conținut cele mai laudabile acțiuni.

În ianuarie, întreaga suflare românească a comemorat, festiv, unirea Principatelor, prezentată cu un ideal dintotdeauna dorit, vizat, urmărit. Se porneste din adineul evului mediu, de la Stefan-Tepez-lancu, unioniști convinși, cărora li se prezintă numai alianțele, nu și învrăbîrile, nimic de pildă despre atacul lui Stefan asupra lui Vlad, cînd acesta se apăra de turci, sau despre uciderea tatălui lui Tepez de către lancu, sau despre luptele fiului acestuia cu Stefan și conflictele cu Tepez; se zăbovesc îndelung asupra lui Mihai, unionist „avant la lettre”, al cărui act ar fi fost încununarea unei străvechi și conștiente politici. La 1859 toată națiunea ar fi fost unită în jurul steagului unionist. Nu au existat decît progresiști.

În februarie s-au comemorat festiv războaiele țărănești din 1907. Sărbătoririle începuseră de fapt încă din toamna lui 1976 și au continuat pînă în martie 1977, dar februarie, luna izbucnirii lor, a mar-

cat apogeul comemorării. Vîlvătaia este însă golită de orice pasiune, de orice interpretare marxistă. Prezentarea se face la modul general, fără nume, fără incriminări, nimie nu trebuie să strice armonia, nici regele, nici Averescu, nici generalii care au tras cu tunul în sate nu sunt menționați, chiar și boierii sunt menajați, vina asupririi este trecută pe seama arendașilor. O astfel de răscoală putea avea loc oriunde, oricînd. Ea este abstractizată, devine doar un simbol al luptei generale a țărănimii pentru mai bine.

Dar principalul eveniment al anului îl reprezintă centenarul independenței, sărbătorit conform unei hotărîri a comitetului central încă din mai 1976. Linia oficială merge pe aceeași linie, totul este numai eroism, entuziasm, abnegație. Personalitățile care l-au vrut și l-au împus, Carol, Brătianu, nu sunt pomenite, din spirit de echitate probabil. Cum s-ar fi putut lauda aceiași oameni pentru 1877 și blama pentru 1907? Eroul universal este dorobanțul, țăranul, lui i se cuvînt toate osanțele.

Toate sărbătorile anului urmează același tipic. Evenimentului i se înfig rădăcini cît mai adînci în trecut și i se prelungesc apoi urmările, efectele pînă în zilele noastre. Prezentarea unui sat răsculat la 1907 începe cu istoricul său, trece repede peste evenimentul propriu-zis și stăruie pe larg asupra vieții sale noi, de astăzi. Orice referință la 1877 începe cu războaiele medievale contra turcilor și se încheie cu prezentarea adevăratei independențe, cea deplină, obținută grație socialismului. Culturnicii sărbătorește evenimentele trecute, dar o fac pentru a ridica osanțele regimului lor. Toate textele, emisiunile, manifestările se stereotipează. Parastasul nu mai este nici măcar sincer și emoționant pomenire, ci retorică politică goală.

Cutremurul de la 4 martie a întrerupt pentru cîteva zile enervanta prezența a istoriei în viața de zi cu zi. Dar întreruperea a fost scurtă, cura istorică a reînceput și mai viguros îndată după ștergerea urmelor vizibile ale stînzurii. Președintele a declarat că serbările centenarului se vor desfășura conform programului stabilit. Nici nu se putea altfel, pentru clasa politică din România complexul istoric a devenit mod de existență.

ÎNCOTRO SE ÎNDREAPTĂ „FRONTUL”

Inchelerile noastre se vor îndrepta pe trei direcții principale; cea dintîi va urmări să deslusească condiția istoriei și a istoriografiei, așa cum se prezintă ea în urma modelării repetate de către partid; cea de-a doua, inversînd termenii, va căuta să definească impactul noii istorii remodelate, asupra clasei politice conducătoare și a partidului său; în sfîrșit, cea de-a treia va încerca să presupună ce poate aștepta în viitor societatea românească, astfel îmbogățită cu un trecut fantozist și condusă de o clasă politică întemeiată pe pseudovalorii, de la această ciudată întîlnire a fantastului cu falsul.

O primă trăsătură a istoriei remodelate este caracterul său genetic. Culturnicii preamăresc fondul biologic primordial, urcă pe firul genelor de la romani la daco-romani, de la acestia la tracii și de la tracii la facerea lumii. Trăsăturile fundamentale ale poporului român, mai ales cele spirituale și sufletești, li se par a veni poschimbate din vremuri imemorabile. Se laudă vechicia lor, se subliniază continuitatea neîntreruptă; accentul cade întotdeauna pe autohtonii, dimiindu-se rolul oricărui element alogen, inclusiv al celui roman. Pentru istoriografia oficială românii sunt ca materia, vesneli, fără început și fără sfîrșit, cu limpede constituția, din totdeauna, a mistunilor lor istorice în lume.

O asemenea interpretare este anti-marxistă.

Cea de-a doua trăsătură a istoriografiei oficiale este caracterul său euforic; ca orice regim personal, și cel de după 1971 are nevoie de mituri, ca orice regim complex stîmbe nevoia redimensionării valorilor istorice. Apologete prezentului se extinde asupra trecutului, măruntul devine mare, anodinal semnificativ; personajele și faptele lor sunt privite printr-o lunecă inversată care pierde măsura lucrurilor, gigantismul devine obsesie, protoconismul manie. Românii au fost, nu numai mari, dar deseori și primii, la ei și nu în altă parte au apărut pentru prima

dată lăci și fapte ce au împins omenirea înainte. Oamenii, realizările, gîndurile lor sunt și au fost de la începuturi la nivelul cel mai ridicat al vremii, iar citodată chiar cu un pas înainte. Doar neștiința, sau reaua credință a unora face ca aceste lucruri să nu fie știute de toată lumea și menirea istoriografiei este tocmai de-a îndrepta această nedreptate. Această trăsătură apropie istoriografia oficială română de cea sovietică stalinistă, care vedea un rus îndărătul oricărei înnoiri, invenții, descoperiri.

Culturnicii sunt foarte mîndri de trecutul neamului, lung str de victorii reputate asupra nenumăratilor dusmani ce l-au înconjurat dintotdeauna, dorindu-i pieirea. Poporul a luptat și luptă continuu — cum ar spune Caragiale, „dă-i și luptă și luptă și dă-i” — a cîștigat victorii după victorii, terorismul este treaz generație de generație, ca la nimeni altul, gloria însoțită pe români în tot ce fac, greutatele nu-i sperie, ei știu că viitorul va fi de aur, știu că nu se sacrifică în zădar, că socialismul va fi răsplata.

O asemenea interpretare este anti-științifică.

Cea de-a treia caracteristică a istoriografiei oficiale, decurgînd din primele două, este caracterul său aniversativ. Totul se comemorează, cu lunile, cu anii. Sărbătorile legate de centenarul independenței, spre pildă, s-au întins pe doi ani. Se adoră de cele mai multe ori ce se arsece altădată, se adoră total, fără discernămint sau spirit critic. Sărbătorile sunt de fapt apologete, culturnicii își închipuie că tratamentul cu istoria poate stimula patriotismul toropit al maselor, fără să-și dea seama că de fapt îl amoretsc și mai tare. Istoria aniversativă devine istorie de parastas.

O asemenea interpretare este, în cele din urmă, anti-patriotică.

(Fragment din ediția II-a, publicată la München, 1983)

CURIER

● GRUPUL PENTRU DIALOG SOCIAL organizează o discuție despre starea trecutului și viitoarea a Bucureștiului, duminică, 6 mai, ora 17 în cadrul expoziției organizate în SALA DALLES.

LECTURI MARXISTE ȘI EXPERIENȚĂ TOTALITARĂ

MIHAI BOTEZ

Sunt nevoia să deschid aceste note cu o evocare personală. În genere detest să vorbesc despre mine. Dar îmi par la locul lor câteva considerații privitoare la relațiile mele „personale” cu marxismul. Sint născut în 1940 și vin dintr-o familie cu probleme, cu bunic condamnat (politic) în 1948 și unchi mort la canal. Vorbesc arareori despre asta fiindcă, amenințat toată tinerețea de infamie domare de cadre, știu ce puțin relevante sînt amănuntele de familie pentru explicarea or anticiparea convingerilor sau comportamentului oricărui dintre noi. Ca în toate familiile cu probleme, am învățat și eu, de timpuriu, utilizarea dublului limbaj: unul pentru noi, în casă, și altul pentru ei, afară.

Ei, cei de afară erau însă diferiți: am auzit atunci pentru prima oară distincția între cei **convinsi** (comuniști motivați de convingeri anterioare perioadei în care revoluția socialistă, cu ajutorul sovieticilor, devenise o afacere rentabilă) și **cozi de topor** (simplii oportuniști, mercenari gata oricînd să se pună în slujba oricărui învingător). În familia mea, cozile de topor erau mai detestate, dacă se poate spune așa, decît convinșii — priviți mai degrabă ca adversari eventual periculoși dar demni de un anumit respect, ca oameni ce suferiseră în trecut pentru străunile lor iluzii.

Cred că nu mă înșel cînd spun că, în copilăria mea, calitatea de marxist era mai mult legată de acești naivi mesiași, nu de putine ori ei înșiși victime ale repressiunii, decît de politica fără scrupule ce apăra pe stalinistii instalați de ocupantul sovietic.

Î-am așteptat și eu pe americani, pe la începutul anilor '50, și m-am convins relativ repede că așteptam degeaba. Am înțeles că lumea comunistă în care trăiam nu era defel provizorie ci stabilă și, cel puțin în perspectiva acelor ani, aproape de neclintit.

Am văzut apoi cu ochii mei ce însemna repressiunea. Îmi amintesc și acum, cu înfrîntoare, de slujbele de înviere de la Biserica Malmaison, de pe Calea Pievnei.

Locuiam peste drum de închisoarea cu deținuți politici și în noaptea de înviere asistam la slujbe în care glasurile credincioșilor din curtea bisericii se amestecau cu glasurile deținuților ce veneau parcă din altă lume, trecînd peste talăngile bătute de gardieni și peste vocile soldaților, chemați să mărșăluiească și să strige în miez de noapte sfîntă spre a acoperi cîntecul temnelor. Și cred că atunci m-am gîndit pentru prima dată la „distanțele” dintre închisoarea de afară, a noastră, a tuturor, și cea de dincolo, dinăuntru.

Ca toți cei ca mine, la educația ilegală anti-comunistă s-a adăugat educația oficială, în școlile ce deveniseră toate ale aceluiași stăpîn. Am primit limba rusă în clasele primare drept **limba învingătorilor** și marxismul, ceva mai tîrziu, ca **religia învingătorilor**. Mi s-a părut natural să le cunosc, spre a putea supraviețui în lumea în care mă născusem. Curios poate, apropierea forțată, cu rezultate foarte aproximative de altfel (fucru pe care azi îl regret) de limba rusă nu a influențat cu nimic, mai tîrziu, marea preferință pe care o am pentru cultura ce a dat lumii pe Tolstoi și Dostoievski, după cum nici doparea cu trivialitățile materialist-dialectice nu a alterat interesul pur intelectual cu care m-am apropiat, peste ani, de dogma originală.

Și, în anul în care, fost premlant la Sfîntul Sava, nu am trecut proba de dosar spre a fi primit la Universitate, așteptînd următorul concurs de admitere ori luarea în armată, am avut timp să stau prin bibliotecă, în mod ce poate încă o dată părea paradoxal am studiat, așa cum mă pricepeam eu atunci, scrierile lui Karl Marx și Friedrich Engels.

Găsisem acasă, într-o carte ce scăpase de descinderi și perchezități și nu mai avea copertă — era **Filosofia culturii** de Tudor Vianu — o explicație ce mi se părea cu totul logică și pe care am vrut, cu mîntea de atunci, să o „verific”. Marxismul era privit ca o încercare de a aduce societatea sub unghiul științelor naturii, deci un semn al aroganței mecaniste a secolului trecut — cu concluzia firească

a inconsistenței teoretice și, desigur, practice, a acestui demers.

Am înțeles atunci că opera lui Marx este un **capitol de istoria ideilor** ce nu justifică în principiu nici evlavie dar nici ostilitate și ură, cu toate că, din datele pe care le aveam, Marx-persoana mi s-a părut atunci extrem de antipatic, senzație de care nu am scăpat nici pînă astăzi. Lista bibliotecii era însă propice unei apropieri senine de scrierile virulentului gazetar renan. Și recunosc că multe din analizele sale m-au impresionat prin logica lor strînsă, iar retorica sa mi-a părut cu totul remarcabilă. De altfel prețuirea mea s-a îndreptat către Marx-poetul, aproape necunoscut (din familia poetică a lui Schiller, az zice eu): suficient de răutăcios, regretam atunci că Marx nu s-a consacrat vocației sale literare.

Spirit speculativ și tentat de aventuri axiomatiche, am preferat însă să **definesc** și să **rejîn** marxismul ca un sistem abstract de axiome, generînd un limbaj, o gramatică, o logică și o etică proprii. Poate de aceea am produs peste ani cu oarecare ușurință slogisme ce puteau fi luate drept marxiste. Această interpretare personală a marxismului m-a scutit, atunci și mai tîrziu, de devastatoare conflicte intime. Nu am „crezut” în marxism — oare se poate crede într-un sistem de axiome, evident nu unicul posibil? Nu am „aderat” la marxism — oare se poate „aderă” la un sistem de axiome, altfel decît din rațiuni operaționale? Nu puteam deci deveni **marxist**, în sensul curent al termenului, dar și antimarxismul militant îmi părea exagerat: te poți oare ridica împotriva unui sistem de axiome?

Această libertate de interpretare a marxismului mi-a fost întărită de documentul cărui m-am consacrat. Am studiat matematica, și în această lume de curății și semne, cum spunea Ion Barbu, **îsmele** apar în tot ridicolul lor. Gauss a fost cu siguranță un foarte mare matematician, și mulți dintre contemporanii mei îl folosesc sau îl continuă cercetările, dar nimănui nu s-ar gîndi să se intituleze „gaussist” și nu, simplu, matematician.

Ce ar fi însemnat deci „marxist” în rîmul științei? Răspunsul venea de la sine. Am înțeles deci încă o dată că nu era vorba de o activitate teoretică ori științifică, în sensul curent al cuvîntului, ci de o pseudo-religie controlată de alte reguli decît cele familiare mie.

Cînd m-am apropiat de științele sociale, în atmosfera de promisiuni din a doua jumătate a decadelor anilor '60, marxismul a devenit un fel de limbaj de acoperire. În conflictele cu nomenclatura dogmatică și ostilă, mulți tehnocrați au invocat de multe ori în deșert, numele lui Marx spre a promova noutatea. Problemele revoluției științifice și tehnice cu imensa lor încărcătură explozivă pentru totalitarismul comunist osificat și reacționar au apărut în planurile editoriale sub pretextul unei abordări marxiste: expresia „viitor” sau „viitoruri” (indispensabilă pentru o explorare sistematică a viitorului) a fost acceptată pentru că cineva s-a ingeniat să demonstreze că și Marx

„a gîndit în alternative” viitorul comunist (sic!), iar teoria sistemelor a intrat în Universitatea din București pentru că Marx a fost prezentat drept un înaintaș al științelor sistemice iar marxismul — un model de abordare de sistem.

Știu că aceste încercări nu au reușit să scape țara (și nici măcar învățămîntul) de înapoiere științifică și tehnologică; știu că viitorologia a ajuns astăzi un instrument de propagandă iar sistemica — un serviciu în centrele de calcul. E un capitol al experienței noastre personale și poate că eforturile de a face marxiste (deci acceptabile) idei simple și bune și de a pune în contact intelectualitatea noastră cu altceva decît stupiditatea aliniată vor părea cîndva mai puțin condamnabile ori ridicole decît apar la prima vedere unui observator necruțător de la Philadelphia ori Stanford la finele anilor '80. Cunosc astfel intelectuali decenti care în dezmățul cultului personalității ori „imbecilităților tracomane” — cum numea Ion Barbu excesele localismelor protocronice — au apelat la Marx ca la simbolul unui raționalism pierdut, ori chiar al unui umanism planetar, în conflict implicit cu violentul și ridicolul național-comunism românesc.

Din motive de simetrie și balanță m-a socotit totdeauna rolul lui Marx în istoria ideilor suprasevualat. Am încercările de a-l reactualiza cu orice preț și cele de a-l înmormînta definitiv nu fac decît să contribuie, cred eu, la acest nejustificat cult al fondatorului comunismului modern. În ce mă privește, l-as lăsa să se odihnească în pace ca și pe F. List, contemporanul său, teoreticianul naționalismului devenit apoi sovinișm și rasism. Cele două teorii promovînd conflictele și ura, — între clase și ura de clasă sau între națiuni și ura de neam — pot fi răspunzătoare într-o măsură pentru dezastrele încercatului nostru secol. Inițiatorii intelectuali ai acestor teorii îmi par însă mai puțin culpabili decît cei ce și-au justificat, prin ele, vocațiile totalitare.

Este un adevăr de necontestat că la Marx, ca și la alți autori de pildă (Rousseau poate fi menționat în aceeași clasă) a existat himera fericirii publice, din care derivă o abordare care pornește de la societate către individ. Cei ce s-au declarat urmași ai lui Marx au definit societatea drept stat și astfel a avut loc întâlnirea, după părerea mea catastrofală, între marxism și statism. Intrăm astfel în sfera marxismului devenit operant, respectiv a leninismului, stalinismului și post stalinismului. În experiența românească a anilor din urmă a devenit o experiență limitată, probabil fără pereche în Europa cotidiană, extinsă timp de decenți pentru cei mai mulți dintre compatrioții mei.

Oprese aici sîrul acestei evocări a relațiilor mele personale cu marxismul. Ele nu au urmărit decît să-mi explice și să justifice concluziile aventurii mele individuale, atît de consonantă cu rezultatele unei riguroase analize: desigur, mizeria utopiei marxiste este astăzi de necontestat.

Stanford, 1988

Recurs la exil

a succesului și a celebrității. Reîntoarcerea a însemnat pentru mulți o stergere voită din memoria a meandrelor existenței care i-a împins în exil; bucuria reverberărilor a implicat o lătură efectivă a păcatelor săvîrșite cu ani în urmă de cei considerați ca apropiați sau prieteni. Cîți sînt însă dintre cei ce s-au precipitat să-i înlîmpine pe exilații (celebri sau nu) reîntorsii acasă contribuind efectiv la îngunarea lor? Dintre cei ce au accelerat și multiplicat surghiunurile, cîți au fost cuprinși de remușcări și cîți care au îmbrățișat, au acclamat revenirile, ca un gest suprem de pervertire consecventă, din porniri pur ipocrite?

Revenirile recente, chiar temporare, din exil și uitare luminează astfel involuntar ungherele mai puțin explorate ale cosmoului existențial din ultimele decenii. Destinele individuale ale celor constrînși să-și abandoneze meșteșurile natale personalizatează responsabilitățile: provocat de o politică generală, exodul în masă a fost adesea alimentat de climatul existent în micro-comunitățile fizicizate. Conspirația tăcerii și a izolării, zvonurile defăimătoare săvînt diseminată, zidul mult al coaliției mediocrităților, indiferența și invidia, tot ce rezulta din gîndul — devenit par-se insuportabil pentru mulți în ultimii ani — că, în pofida posibilităților de a se salva din naufragiul colectiv, un coleg sau vecin este hotărît să rămîna în țară, alături, pentru a împărti pînă la capăt vicisitudinile și tragediile, fără a se lăsa însă compromis de avantaje efemere, au contribuit la multiplicarea dezrădăcinărilor

Printre surghiuniții și auto-exilații care s-au reîntors în țară de la sfîrșitul lunii decembrie figurează o suită de individualități remarcate sau acclamate universal în domeniile artei, culturii sau științei. Unii deveniseră cunoscuți în lume încă înainte de a fi nevoiți să-și părăsească patria natală, alții și-au dobîndit faima abia după stabilirea pe solul diasporei. Mulți dintre cei reveniți au fost primii în triumf; precie toți însă au găsit mîi mulți prieteni la întoarcere decît lăseseră la plecare.

Actul înșel al revenirii în țară dăvedeste cu prisosință că sentimentul apartenenței contează decisiv în împlinirea deplină

poate tot atîi de mult ca manifestările grandilovent-abstracte ale imposturii doctrinare intolerante. Politica oficială a cizăgului imediat de pe urma expatriaților a fost cimentată de manopera mediului social molecular, care declanșa adesea deciziile individuale propriu-zise de părăsire a țării. La nivelul celular al societății, înlăturarea unor rivali profesioniști, chiar potențiali, expulzarea vecinilor sau, pur și simplu, izbucnirile unor porniri atavice au constituit un timp îndelungat poate singurele victorii personale permise, unica satisfacție rezervată multora.

S-ar putea contra-argumenta că răul dorit și degradarea rezervată celor sortiți să îndure umilițele emigrării s-au metamorfozat în contrariul lor: împămintenirea pe alte meleaguri a facilitat ascensiuni și afirmări profesionale, însoțite de bunăstarea care estompează sentimentul înstrăinării. Mulți însă au fost nevoiți să plece din țară nu pentru a deveni cunoscuți, ci pentru a li se recunoaște acasă faima statornică definitiv pusă botare. Împortarea sau chiar negarea valorilor umane aflate la îndemîna a statornicilor o regulă cu puține excepții: recunoașterile pe alte meridiane, certificarile externe le preced pe cele dinăuntru țării. În linia acestei tradiții, rezultate distr-un amalgam de opacitate, complex de inferioritate, superficialitate și selectivitate egoistică, valorile profesionale nu s-ar putea impune în ochii concetățenilor decît atunci cînd reîntoarcerea lor în țară, cu o recunoaștere autentică exten, ar fi solid ancorată în independența materială.

În procesul pauperizării progresive din ultimele decenii am rămas foarte bogati în talente dacă ne-am permis luxul de a le risipi necontenit pe tot mapamondul, dacă am continuat ritmic să împrumutăm sau să donăm altora valori pe care de a se naște. Ar fi însă o tragedie, o cumpl-

lă ironie a soartei dacă unii dintre cei ce s-au încetăținit să reziste tuturor presiunilor din timpul dictaturii ar fi constrînși să-și abandoneze țara tocmai acum, după abolirea neoobăgăii xenofobe, în plin proces de sfîrșimare a zăguzurilor autarhiei spirituale și a claustrării forțate. Aparent paradoxal, producerea acestui fenomen nu ar trebui să provoace mirare: tot ce era tolerabil în timpul dictaturii, tot ce s-a îndurat în speranță, cu gîndul la izbăvire, devine practic insuportabil în condițiile democrației, chiar și a uneia incipientă. Iar democrația oferă multiple șanse celor absorbiți în strategii meschine: simpla aritmetică a voturilor acoperă superb grosolănia faptelor și intoleranța mediului. Principiile elevate și umaniste proclamate exprimă doar un deziderat, o linie de conduită, în timp ce existența reală în orice micro-comunitate este subordonată legilor ei concret-cotidiene, care lasă rătuinea și toleranța în seama altora. Și întotdeauna se vor găsi unii care vor dori să trăiască intens sentimentul de condescendență, să-și manifeste urtașă generozitate față de semenii eliminați neolăși din competiție.

Întreaga istorie a exilului indică fără tăgadă că nimănui nu-i părăsește de bună voie meleagurile natale, în timp ce rata exodului uman, a plecărilor ireversibile, constituie întotdeauna un barometru sensibil al climatului politic în societăți și micro-comunități. Iar statutul unei țări, gradul de emancipare al unei societăți pot fi apreciate prin ingeniozitatea cu care transformă sentimentul de apartenență și nevoia de utilitate a cetățenilor, într-o forță ascensională a națiunii, ceea ce depinde, în ultimă instanță, de importanța acordată fiecărui om în parte.

21.IV.1990

ANDREI P. SILARD

CĂM,

GOLAN = „om de nimic”, derbedeu ; termen de dispreț folosit de clasele exploatare la adresa celor săraci (Dictionarul limbii române moderne)

Scrisoare prea deschisă

O PROPUNERE pentru stăpânirea manifestărilor de stradă (în afara celor electorale și anunțate) :

● Până la alegeri, să nu mai conducă sedințele parlamentului provizoriu și totodată și propria-i campanie electorală (adică și statul și partidul, în limbajul de foarte curând decedat) domnul și fostul tovarăș Ion Iliescu. Să lase MĂCAR o lună conducerea parlamentului — NU pe seama d-lor Câmpeanu sau Rațiu (Doamne fereste — vorba marxistului ce a rămas — nu s-a desis nici măcar pe tanc, înemjurat de o hoardă anticomunistă și, pentru aceasta, rămâne un om respectabil) ci pe mână unui independent sau a unui reprezentant echilibrat al partidelor de centru care să conducă sedințele parlamentului, deci Statul Român (dar cine-l prost să lase din mână puterea ? — e din Machiavelli, practicat întâi și apoi citit de Stalin, ba chiar citat de Lenin). Și într-o clipită, ce-n basme (iar la români, ca-n bancuri), manifestațiile de stradă vor înceta, pentru că nu vor mai avea obiect. Iar Domnul Iliescu să-și conducă cum se pricepe, măcar acum cu o lună înainte de alegeri, campania electorală și fără de ajutorul datorat de tot românul Șeful Statului Român.

RODIȚA PALADE

MIHAI BOGDAN

Dolina Cornea, în balconul Universității bucureștene

TELE • VORBELE ȘI FAPTELE •

eu foarte curioasă să văd o manifestație pe televizor și una cînd stai pești cu ochii. Intrucît la noi în oraș nu manifestație. Luîndu-mă cu vorba cu feplingeau copil, a trecut timpul și însorele orele 5,30 făceam rugăciuni alături de îndurerate, au năpădit peste noi o mare stîlțușă care au început să ne lozească cu cu picioarele pe unde nimeresu. M-au lini și unul pe la spate mi-a dat în cap rîut cunoștința. M-au dus niște tineri deoarece nu puteam să mă tin pe picioarele loviturilor și tot dînsii au fost drăguți și spital la urgență și m-au consultat mai Pe urmă m-au dus la alt spital de unde rețetă pe care n-am putut să o cumpăr, tracă.”

ARIA, com. Dagița, Jud. Iasi

ta zilei de 24 aprilie, ora 5,30 eram aici, versității. Aici se manifesta pentru că nu rd cu poziția pe care o are televiziunea u... De asemenea protestam împotriva rebiarhului Teocist, pentru că a fost secutar pe Ceaușescu pentru genocidul de la ram aici aproximativ 300 de oameni care seple în timp ce organele de Poliție, ste 1000, au intervenit, năpustindu-se și lovind cu violență în manifestații.”

CONSTANTIN, Galați, str. Brăilei

d în zorii zilei de 24.IV.90 în fața monu- lor căzuți la revoluție în Piața Univer- si luminări la acești eroi, au apărut trei armată care au făcut un rond după it, au coborît din mașină și cadre mili- du-se spre locul unde erau manifestații... imp au apărut 2 plutoane de poliție în e teatru și după aia au apărut încă 2 lupă Universitate care s-au și repezit cu manifestații. Aflîndu-mă și eu acolo am e ori de către poliție ; fugînd spre teatru se cu căști albastre și scuturi și cu cîini iud în continuare după Intercontinental ul și am văzut cum erau băgați manibe- lele poliției. Acesta este un act crimi- poliției care ei trebuie normal să apere s-o maltrateze.”

ERGHINA, Tichilești, Jud. Brăila

ecată noapte de 24 manifestații mani- e pagină, deodată ne-au înconjurat și o mulțime de milițieni foarte brutali, fugă după lume și să bată în stil bur- au-au îmbrîncit și am căzut jos, au căl- e. atunci vreo 5 milițieni au vrut pro- a noi dar au zis sculați și plecați atunci plîngînd și am plecat. În fața noastră a armată de milițieni, iar tot mergînd spre ilineam cu grupuri de milițieni, nici o schimbare în România liberă !”

VLASCEANU BOGDAN VALENTIN, n. 1968, Bucu- rești, str. Ipotești, student

„Începînd de pe data de 22 aprilie 1990 am mani- festat în Piața Universității pentru adoptarea punctu- lui 8 al Proclamației de la Timișoara în legea electo- rală și pentru abrogarea decretului privind la depen- dența Televiziunii de președintele țării. În noaptea de 23 spre 24 am rămas de asemenea în fața Interconti- nentalului... La 5 am intrat într-unul din blocurile din apropierea intersecției cu str. Batiștei să beau un ceai la o persoană care locuia în acel bloc. Pe la 5,20-5,30 am auzit țipete afară : „Săriți, ne omorâți”. Am ieșit pe coridor și am văzut elita dintre mani- festanții care reușiseră să scape și să intre în acel bloc. Am ieșit împreună cu acea persoană la care fu- seam, bazîndu-ne pe faptul că pe noi nu ne stiau că am fost în piață. Cei care intraseră în bloc ne-au spus că au apărut deodată foarte mulți milițieni care s-au repezit la ei, unul fiind bătut, alții bătuti și arestați, iar alții scăpînd numai cu fuoa. Am mers prin fața blocului cu restaurantul Dunărea, unde erau puși pe 2 rînduri milițieni cu căștile pe cap, cu armele la ei, cu bastoane. Aceștia cred că erau elevi sau militari în termen. Pe lîngă ei, foarte mulți mili- țieni cu grad de sergent major. Din colțul pe bd. Gh. Gheorghiu Dej (1) înspre cinematografe, am văzut la prîmîi timp, citeva sute de ziare părăsite acolo, presupun de un vinzător fugit din fața milițienilor, sau arestat de aceștia. Lîngă ele, mai mulți milițieni (sergenți majori) care serveau din ziare și spuneau cu larghețe : „Luafți, mă, că sînt ale lui Coposu”. Erau ziarele „Adevărul” și „Tineretul liber”. Nevinîndu-mi să cred urechilor, am întrebă ale cui sînt. Același răspuns batjocoritor, dat pînă și de un locotenent-colonel cu părul cărunt și mic de înălțime... Am spus aceste ziare sînt probabil ale unui om care plătește niște bani pentru ele, și nu ale lui Coposu. Mi-a răspuns tot lt. col. „Ce am spus eu că sînt ale lui Iliescu? Ce încerci să insinueri?”. Între timp, se oprise un taxi în care au fost băgate ziarele. A venit și un civil în costum cu cravată, cu burid, mustață și păr scurt, care m-a împins, spunîndu-mi să plec. M-am întors, înfruntîndu-l și întrebîndu-l cine este el, ca să-mi spună să plec. În spatele lui se aduna- seră vreo 5 milițieni (sergenți majori) și lt. col. acela mic și cărunt. Aceștia s-au repezit la mine cu bastoa- nele ridicate. Văzînd intenția evidentă de a da la cap, m-am aplecat de mijloc și mi-am acoperit capul cu mîinile. Loviturile de bastoane au început să curgă, timp de vreo un minut, după care am auzit vocea lt. colonel- ului spunîndu-le să termine, că nu știu cine se uită... Amețit cum eram, am fugit dar tot înspre rond... Dîndu-mi seama, m-am întors... trecînd din nou pe lîngă cei care mă bătuseră și luînd, în consecință încă vreo 2 bastoane, pe spinare, așa, în trecere. Cînd am trecut prin stația de troleibuz, erau cîteva persoane care văzuseră, m-au întrebă cum mă simt, și mi-au dat numele și adresele.”

Colaj după declarații luate pe data de 26 aprilie 1990, realizat de GABRIELA ADAMEȘTEANU

Către Procuratura Generală

— Vă înaintăm lista parțială a victimelor represiei violente de către organele de ordine, în dimineața zilei de 24 aprilie 1990, a manifestației spontane pasnice din Piața Universității, precum și lista parțială a martorilor, în vederea luării măsurilor legale împotriva celor vinovați de ordonarea represaliilor, conform principiului oficialității.

VICTIME :

- Lățărețu Ionel, str. Reșița nr. 37, bloc A 6, sc. 1, ap. 11, sector 4 ;
- Stan Marin, str. Grigore Iancu nr. 83, sector 3 ;
- Chiosa Gheorghe, str. Grăunțului 26, sector 1 ;
- Ghloe Stăfanța, oras Ovidiu, str. Primăriei nr. 26, județul Constanța ;
- Dumitrică Gabriela, str. Terosci 4, bloc E-2, sc. 1, ap. 11 ;
- Marica Nicolae, str. Valerian Prescurea 31, sector 4.

MARTORI :

- Crăoșca Claudiu, str. Crizal Repede 6, sect. 6 ;
- Istrățescu Adriana, Bd. Mărășești 30, sect. 4 ;
- Novac Stancu, str. Cupolei 1, bl. 106, sc. E, et. 5, ap. 180, sect. 6 ;
- Alexa Victor, str. Barbu Momuleanu 20, ap. 3, sect. 2 ;
- Zaiti Constantin, str. 7 Noiembrie 24, sect. 2 ;
- Popescu Marian, str. Petre Iapirescu 42, bl. P 42A, et. 2, sc. 5, ap. 113, sect. 5 ;
- Dinu Vasile, str. Pescărușului 7, bloc B 26, ap. 51, sc. A, sect. 2 ;
- Sacalov Laurențiu, str. Verdî 1, ap. 9, sect. 3 ;
- Cristian Marin, str. Covasna 7 ;
- Voica Josefina, str. Ghica Tei 91 ;
- Popa Cristian, str. Joliot Curie ;
- Marin Silviu, str. Ion Călin 3 ;
- Vighitecu Alexandru, Sos. Pantelimon 126, bloc 207, et. 3, ap. 37 ;
- Gonceenco Margareta, str. Dr. Marinescu ;
- Coporan Marian, str. Pescarilor 2, bloc 26, et. 4, ap. 33, sect. 2 ;
- Pavel Cristian, str. Justin Georgescu 22, sect. 1 ;
- Ordean Marian, str. Avrig 83, bloc E2, sc. 4, ap. 107, sect. 2 ;
- Popescu Alexandru, comuna Saru Dornei, Jud. Suceava.

În scopul protejării acestora, s-a procedat la luarea unor declarații, precum și la comunicarea numelor lor prin mass-media.

Vă rugăm și pe Dv. să asigurați protecția persoanelor menționate mai sus.

GRUPUL INDEPENDENT PENTRU DEMOCRAȚIE
ASOCIAȚIA „16-21 DECEMBRIE”
ALIANȚA POPORULUI
ASOCIAȚIA „21 DECEMBRIE” DIN BUCUREȘTI

„Pînă nu vom cîștiga libertatea noastră!”

CE VOR MANIFESTANȚII

Avînd în vedere evenimentele recente din Piața Universității și dorind dezamorsarea crizei, am stabilit următoarea platformă comună:

1. Punerea în discuția C.P.U.N. (convocat într-o sesiune extraordinară televizată integral, la o oră de maximă audiență) a punctului 8 din Proclamația de la Timișoara și a art. 10, alin. 2 din Legea Electorală.

2. Cerem Președintelui C.P.U.N. să-și retragă în mod public etichetările defăimătoare făcute la adresa demonstrațiilor; îi cerem să recunoască, tot public, faptul că problemele ridicate de manifestații sînt în directă legătură cu grava criză prin care trece țara noastră. Apărută spontan, demonstrația din Piața Universității este un efect al acestei crize, iar nu cauza care a produs-o.

3. Abrogarea de urgență a Decretului 473/1977 și scoaterea R.T.V.R. de sub controlul Guvernului. Propunem trecerea radioteleviziunii sub controlul unei Comisii din care să facă parte reprezentanți ai C.P.U.N., ai sindicatelor, grupărilor independente și Președintele R.T.V.R.; această comisie să fie responsabilă în fața viitorului Parlament.

4. Îi invităm pe dl. Ion Iliescu să prezinte în mod public poziția sa actuală în legătură cu:

a) Activitatea pe care o desfășurată-o în cadrul U.T.M., P.M.R. și P.C.R. precum și

b) Aprecierile pe care o face astăzi despre aceste organizații.

5. Solicităm demiterea generalului Chițoc (vinovat de ordonarea repressiunii din 24 aprilie) și a generalului Diamandescu (vinovat de dezinformarea C.P.U.N. și a opiniei publice); în acest sens, propunem:

a) Ministerul de Interne să nu mai depindă de Guvern și să treacă sub controlul Parlamentului;

b) să oibă în fruntea sa un civil.

6. Prezentarea imediată a întregului adevăr despre evenimentele din 16-22 decembrie (Timișoara), 21-22 decembrie, 12 ianuarie, 28-29 ianuarie, 18 februarie (București), 18-20 martie (Irigu Mureș), 24 aprilie (București).

Considerăm că actualmente toate forțele politice trebuie să își exprime, în mod explicit, poziția față de spiritul Proclamației de la Timișoara. Respectul față de toate punctele de vedere sincere și democratic exprimate constituie însăși esența democrației.

ASOCIAȚIA „21 DECEMBRIE”
„GRUPUL INDEPENDENT PENTRU DEMOCRAȚIE”
FORUMUL ANTITOTALITAR ROMÂN
ASOCIAȚIA „16-21 DECEMBRIE”
„ALIANȚA POPORULUI”

DECLARAȚIE

Demonstrațiile din Piața Universității nu reprezintă doar pe cei care, de o săptămîină, vor să convingă țara de sensul sacrificiului lor. Acești luptători ai Revoltei din 21-22 decembrie vorbesc cel puțin în numele a peste 3 milioane și jumătate de semnatari ai Proclamației de la Timișoara. Dar mai ales, ei exprimă spiritul Revoluției, jertfa celor prin care poporul român a dat glas ororii sale față de orice formă de totalitarism. Hotărîrea guvernului de a refuza dialogul cu demonstrații, cu reprezentanții semnatarilor Proclamației, scindează în continuare populația, alienează una din părțile cele mai active și mai responsabile ale națiunii. Noi, următorii, intelectuali români, ne exprimăm solidaritatea cu manifestații din Piața Universității și repetăm chemarea la dialog, condiție de neînlocuit a stabilității politice. Și noi dorim stabilitatea, dar dorim o stabilitate morală, bazată nu pe interese personale sau de partid, ci pe interesele țării și pe respectarea aspirațiilor sfinte ale Revoluției din decembrie. Semnează peste 250 de persoane.

Se mai primesc adeziuni la tel. 14 14 71.

Semnează, între alții:

Gabriel Andreescu
Marilena Celac
Stelian Tănase
Radu Filipescu
Gabriela Adameșteanu
Gabriel Liiceanu
Petru Creția
Victor Rebenglu
Sorin Dumitrescu
Horla Murgu
Oclavian Paler
Radu Popa
Magda Cărneac
Dan Oprea
Ana Sincal
Ana Blandiana
Romulus Rusan
Anca Oroveanu
Stefan Augustin Dolnaș
Dolna Cornea
Lucian Pintilie
Domitru Dembinski
Rodica Palade
Andrei Cornea
Radu Bercea
Mirena Danilău
Pavel Bănuș
Liviu Ciocărlie
Stere Gulea
Mihai Lușol
Mihai Stănescu
Mihai Buculei
Florin Iaru
Ecaterina Buculei
Răzvan Ionescu
Irina Petrescu
Mariana Mihut

Stefan Radof
Cătălina Buzolanu
Tia Șerbănescu
Johnny Răducanu
Radu Enescu
Angela Marinescu
Cătălin Mamali
Adina Cezar
Marin Gherasim
Octav Nemesu
Adriana Bittel
Toma Roman
Alexandru George

—și mulți alții

PROTEST

Impotriva molestării gazetarului Darie Novăceanu, director al cotidianului „Adevărul”

Presă, presa liberă este, deocamdată, unica garanție a exercitării neîngrădite a democrației în România. Molestarea omului de cultură, a ziaristului Darie Novăceanu este un fapt de o deosebită gravitate, demonstrînd o acută lipsă de maturitate politică. Astfel de fapte sînt incompatibile cu democrația din România. Întimidarea prin astfel de mijloace a unui ziarist constituie un pas înapoi, o întoarcere la procedeele dictaturii totalitare. P.N.T.-e.d. a făcut, din păcate, în această situație, dovada imaturității sale politice.

STELIAN TĂNASE

„Golani” intră în istorie

Proclamația de la Timișoara? O stație cutremurătoare sud-estului Europei. Zile de-a rândul căutăm stabilitatea și nu o găsim și sîntem acuzați de destabilizare (de sus), pe cînd de jos, de aici, din presa noastră, adică din zona comunitară a relațiilor interumane, noi vrem să delimităm puterea. Sîntem a-krați, domnilor! (a-krațos, pe grecește: fără putere), dar vrem să vă vedem de cîtă putere ați mai fi în stare să dispuneți, domnilor! În bărcuța în care stați am vrea să vedem, ce faceți voi acolo? Și nu ne vom lăsa. Fiocare, ca individ, se poate lăsa, de-lăsa: poate fi anarhic sau obsesiv sau religios-akrat, pînă mai mult preț pe ierarhia de sus, decît pe cea orizontală, sau poate un simplu subiect al unei societăți patologice și pătimate.

Proclamația de la Timișoara? Acest text scris este din ce în ce mai aprobat, chiar așa! Mai aprobat. Este din ce în ce mai ascultat, se întinde, se aude, devine o epidemie benignă, e o văpale.

Piața Universității din București (9 zile și următoarele pînă la capăt...), a Căminului din Timișoara și Constanța și Galați și, în genere, credem că Proclamația de la Timișoara își va adjudica toată zona urbană, oare și cea rurală?

Cui ca persoană singurtecă este un anarhic, nu vrea să stăpîni; același eu, ca persoană comunitară, se cuvine să fie binevoitor, dar ca persoană socială, azi-azi-așa, ce-ar trebui să fie? Acest eu social românesc, care s-a trezit, cum spune Tușes, pentru a doua oară de la bătălia de la Posada (1339) în 1989 decembrie, abia acum este în discuția cea tragică.

Sîntem. Noi, în stare comunitară. Ce înseamnă asta? Cel sau cei care au văzut flacăra din Piața Universității din București întinzîndu-se în celelalte orașe au observat că nu era vorba de o masă, de o magmă manipulabilă, „drragă”. Nu a fost și nu este și nu va fi masă pentru simplul motiv că participanții se identificau nu după un singur și monolitic slogan, ci își arborau fiecare fărîmă de cuvînt pe care credeau că-l individualizează... golani de toate felurile... nu vă putem spune toate variantele, tipurile de formule, fiecare era cu a lui, deci nu era o masă, tovarășe Iliescu et Co., repetăm, nu era o masă, era o *Wirbewusstseis*, o conștiință a noastră și nu vom renunța, sper, niciodată (de la Posada pînă la 22 decembrie, ehei!).

Dacă ar fi fost o masă de golani adăpați, alimentați, finanțați atunci am fi fost rezervorul de *lumpen* din care se aprovizionează orice revoluție bolșevică sau castristă sau polpotistă sau... zîmbăreată, ca cea a lui Iliescu et Co.

„Drragă” Iliescu, ce majestuoasă retragere ai putea să ai, ce tristețe istorică, dar autentică și finută, așa cum și sînteți; ... avem toți mărturiile că așa stau lucrurile.

Golani nu erau nici finanțați, nici alimentați, nici adăpați, sînt în continuare flămînzi și vor să intre în țara Canaanului unde curge lapte și miere, dinspre România pe care nu că o visați, dar care credem că vă dă acum coșmare.

„Conciliere și iubire” nu, asta ați învățat-o de la popii din zona ierarhică a Bisericii Ortodoxe române cu care v-ați conciliat și „v-ați iubit”. Putere la putere nu scoate ochii. Complicitate între puterea temporală și cea, ... aliată, a noastră, nu o veți avea, că sîntem prin piete.

peste „2-300 de golani” neplictisiți și neferbînd în suc propriu.

(Să facem o pauză în acest nepamflet. Nu ne place nici tenta naționalistă (vagă) a demonstrațiilor, nici cea mesianică (eminesciană) legilimă la un popor așteptînd de secole pe cineva (nu pe Dumnezeu), dar nu vă luați după aceste tente pentru că nu e vorba de, vai Doamne, alt legionarism, pentru că acum poporul român nu mai poate să se polarizeze în stînga sau dreapta, ci în termeni de înălțime și profunzime. Aprofundați, vă rugăm.)

Proclamația de la Timișoara nu ne va plictisi niciodată și în sucul ei propriu nu vom sta. Acest document și pentru noi, este nenegociabil, ci dialogabil. Dacă ați făcut surfing pe coama valului de putere, valul sîntem noi.

Credeam că va veni democrația, nu neapărat cea a lui Pericle, și a venit Iliescu, carevasăzică. Poate veți cîștiga în zona rurală, dar pe cea urbană ați pierdut-o.

Sîntem siguri de Proclamația de la Timișoara, pentru care ne-ați jignit și ne-ați „băgat sula în coastă” care, dacă nu dovedește, ca cinism, o afecțiune moscovitenă, atunci atestă un sindrom de putere. Ce plăcere o fi acolo la putere, să dispui, să bați cu pixul în microfon?

Românii nu vor risca o altă insultă din partea dumitale și, să știți că apelativul de „golani” a intrat în istorie. Oare să fie unicitul aport al lui Iliescu la istorie? Nu golani: „Mai bine hațmană decît trădător / Mai bine huligan decît dictator / Mai bine golani decît activiști / Mai bine morți decît comunisti”.

Prin Proclamația de la Timișoara veți avea piatra de poticnire a întregii activități. Poporul (inclusiv minerii) nu, sînt de odăpat. Proclamația de la Timișoara este documentul de cea mai mare luciditate, reflectînd întru totul, dacă nu ideaturile revoluției, atunci sigur pe cele ale lui Bălcescu, în timp ce consultarea electorală poate aduce „un sistem totalitar democratic cu un despot luminat”. Că noi am înțeles că pentru observatori străini la alegeri se pun probleme de cazare, de parca ar veni un milion de observatori de urne!

Se reclamă demontarea nomenclaturii și este absolut necesară, firește, dar dacă aștia pleacă cu blîndețe crispată în economie și își adaugă potențialul de incompetență acolo... altă dandana. Este de fapt „la chose polonaise” actualmente.

Vă propun, tov. Iliescu, să iscați o emoțivitate socială, un mare meci de fotbal, cînd toată țara e pustie pe străzi — *varianța argentiniană*. Atunci — cîndva a avut loc o lovitură de stat (cum armata e cu noi, cum o să mai faceți un *pronunciamento*?) — să stăm toți excitați pe stadioane, sau cu urechile lipite de radio sau cu ochii de televizor, iar între timp ne vom trezi cu voturile gata numărute fulgerător.

Numai „liția, poate, va fi alături de dumneavoastră, scutierii, cu căști, cu bastoane, și populația va trage în organele de represăune care vor manifesta pagnic.

Petre Roman ar putea să vă tîlmăcească această frază spaniolă: *No hay demonia que por su honra no sufra algo.* (Nu este demon care pentru țîna lui să nu sufere intructiv.)

RALUCA BARAC
DAN ARSENI

CURSURILE DE LA UNIVERSITATE

De zece zile Piața Universității a devenit spațiul privilegiat al Capitalului. Aici se dezbate, ca în cel mai de nevișat democratic parlament al țării, problemele importante ale țării, sau, mai bine, problema cea mai importantă; a tăii sau a nu tăii pe calga comunismului. De răsunatul conducerei țării, ca și de răsunatul maselor țării la această întrebare atîrnă viitorul României. Tîncei de la Universitate au intrat cu precizie pe „co”-ca, sub declaratiile nicei măcar abile, în țară să continue neîntrerupt sistemul instituțiilor de patruzeci și cinci de ani de teroră comunistă. Ei au avut curajul să pună această dramatică, această hamletiană întrebare, nu numai actualii conducători a țării, ci și țării întregi. Și au ales ca tribună a acestui protest pur și grav Piața Universității — pînă în care în noaptea lui 21 decembrie le-au murit co-

leții și le-au murit frații întru credință. Și alături de ei au venit și, după ei, noi și noi oameni care nu pot accepta ca revoluția din decembrie să fie întreruptă. „Golani” de la Universitate sînt acum mii și zeci de mii și sînt de cele mai diferite vîrste. Ei alcătuiesc cel mai spontan și mai curat parlament din istoria acestei țări. Fără autoritate, așa cum și revoluția a fost făcută fără autoritate, „Cursurile” de la Universitate continuă. Iar faptul că atitudinea apăsătoare față de participanți a trădat nu numai nerecunoștința la dialog, ci și o foarte semnificativă lipsă de respect constituie o dovadă în plus că manifestația de la Universitate era și este necesară. Ea reprezintă acum respirația normală a orașului.

TIA ȘERBĂNESCU

Timișoara: fără violență!

MEMORIU — PROTEST

În condițiile agravării tensiunilor sociale și politice din țară, Alianța Națională pentru Proclamația de la Timișoara se simte datoră și îndreptățită să aducă la cunoștința conducerii provizorii a țării:

1. Este solidară cu manifestanții care demonstrează pașnic în Piața Universității din București și susține revendicările acestora.
2. În virtutea punctului 8 din Proclamația de la Timișoara, cerem retragerea pe o perioadă de zece ani din viața politică a țării a fostei nomenclaturi comuniste. Activiștii partidului și foștii ofițeri de Securitate au reușit trista performanță de a duce România până la miserie și genocid. Tot ei se pretind astăzi cei mai capabili să ne guverneze. Răspunderea pe care o purtăm față de copiii și nepoții noștri ne așteaptă să nu le mai lăsăm pe mină destinul țării.

De aceea, punctul 8 al Proclamației de la Timișoara conține în el nodul gordian al Revoluției române. Dacă foștii activiști și foștii securiști acceptă să se retragă din viața politică a țării, dedicându-se profesiei de bază, atunci în România s-a petrecut într-adevăr o revoluție, întrucât poporul a reușit să înfrunte de la putere categoria socială vinovată de declanșarea revoltei. În schimb, dacă fosta nomenclatură va păstra puterea, atunci în România nu s-a petrecut decât o revoltă populară, care a dat prilej unei loviturii de stat, adică înlocuirii unei echipe de guvernare cu alta, în interiorul aceleiași categorii sociale.

3. Cerem ca toate dosarele întocmite de Securitate în timpul dictaturii pe bază de denunțuri politice și dovezi de activitate anticomunistă să fie înmânate cetățenilor. Până ce fiecare dintre noi nu-și va avea în mână propriul dosar de la Securitate, nu vom avea sentimentul real că am ieșit din epoca Ceaușescu.

4. Dizolvarea Procuraturii civile și militare, după modelul Poloniei și Republicii Democratice Germane, și reînființarea ei în termen de o lună sub denumirea de Magistratură, după eliminarea persoanelor care au colaborat cu organele ceaușiste la reprimări înainte și în timpul Revoluției.

5. Alianța Națională pentru Proclamația de la Timișoara pretinde săptămânal apariția de emisie la TVR centrală.

6. Cerem crearea de urgență a unei comisii de anchetă, aleasă de Parlament și formată din oameni care nu au colaborat cu organele represive ceaușiste, pentru a răspunde cu probe concludente la următoarele întrebări:

- a) Cine au fost așa-numiții „teroriști”, care au tras în populație și în armată după 22 decembrie 1989, cine i-a condus și în slujba cui s-au aflat?
- b) De ce acești teroriști au tras în Piața Palatului ore în șir, dar n-au trimis nici măcar un glonț spre balconul Sediului Comitetului Central, unde vorbeau noii lideri politici și se aflau și reflectoarele?
- c) Cine a chemat trupele sovietice și cu ce scop?
- d) Cine și din ordinul cui i-a eliberat pe toți „teroriștii” arestați?

Până nu vom avea răspunsuri clare și cu dovezi concludente la aceste întrebări în România nu va fi liniște, nu va fi stabilitate și democrația va rămâne vorbă goală.

ALIANȚA NAȚIONALĂ PENTRU PROCLAMAȚIA DE LA TIMIȘOARA

Pelerinaj în Țara Golanilor

În seara zilei de duminică, 29 aprilie a.c., TVRA (adică Așezvita) și-a început „Actualitățile” cu un reportaj idilic despre niște bujori sălbatice. Or, în aceeași duminică, între orele 19 și 13,30, avuseser loc la Timișoara superba manifestație a sprijinitorilor Proclamației din acest oraș, iar cu o zi înainte se constituise tot aici, într-o adunare efervescentă și lucidă, Alianța Națională pentru Proclamația de la Timișoara. Am fost în pelerinaj în orașul erou și martir și, alături de prieteni dragi, am participat la aceste sărbători ale spiritului și speranțelor românești. Plecaser acolo din mijlocul Golanilor bucureșteni. Le-am regăsit ecusoanele pe bucurile timișorenilor, sub chemarea „Golani din toată țara, uniți-vă!” S-au scândat într-o imensă dorință de unitate, numele tuturor provinciilor românești. A fost un eveniment istoric, și TVR a înțeles să ne prezinte doar bujori sălbatice și un crimpl de vreo 2 minute despre mitingul de la Timișoara, când ar fi trebuit să proia integral măcar lectura unui nou document, esențial, proiectul de Program al A.N.P.T., pentru ca țara să-l cunoască și să-l poată judeca nepărtinitor și exact. TVR neliberă se ocupă însă de bujori și de florile mărilor. Num admis că sintem Golani, dar Golani numai prosti nu sînt, domnilor! Am mai vorbit de operația de

trucare a adevărului televizat, condusă de finul intelectual Răzvan Theodorescu; să nu-și dea oare seama cât de gravă îi devine, pe zi ce trece, complexitatea cu puterea? Crede că va scăpa de răspunderi dacă, așa cum spunea, își va da demisia după alegeri?

Di. Ion Iliescu, „despotul înțelept”, și dl. Petre Roman, sau, modificând semnul unui omonim spaniol, „Pedro de Urdemalas” („Pedro de Urzesterele”), vorbesc acum de o „contrarevoluție” și propun o nouă scindare, artificială și periculoasă (a cita oare?) în sufletul acestui popor nefericit: nu cei care au stat sub gloanțe la 21 decembrie (apărat, e drept, de plectul impenetrabil al d-lui Petre Roman) ar fi făcut revoluția, ci doar coloanele de muncitori manifestanți care au inundat a doua zi centrul Capitalei. Revoluția însă a fost și este a tuturor, și o atare manevră nu face nimănui cinste. De ce, așadar, această nouă și scandalosă învrăbită, după altele altele, între muncitori, intelectuali și studenți, între români și maghiari, de-a lungul a patru luni de când țara, contrar tuturor așteptărilor, e împinsă, dar nu de cei dezbinăți, spre un dezastru? Cînd, surzi, refuză dialogul, sefii renăscutei nomenclaturi se consideră legitimi; cînd trebuie să dea socoteală de sclerozarea împusă economiei românești,

ei devin brusc provizorii. Dar cînd nu răspund niciunui celor mai grave întrebări (cine a ucis, cîți au murit, unde sînt vinovații, ce-i cu securitatea pe care au coafat-o acum cu scufiță roșie) înseamnă că se consideră definitiv, deoarece, logic, pierderea sau predarea puterii ar reprezenta pentru domniile lor strunga unui adevăr, recunoscut, absolut incomod. La fel și pentru colaboratorii lor, inclusiv pentru R.T.V.R. și pentru celelalte milioane nomenclaturiste de dezinformare în masă. Se poate ascunde în continuare adevărul în fața unui popor miștit de atîtea decenii? Se poate refuza un dialog cu cei 3,5 milioane de susținători ai Proclamației de la Timișoara. Da, se poate, vor fi zicînd d-nii Iliescu, Roman, Brucan, Chitac sau, last but not least, Voican, care pretinde că știe ce înseamnă acțiunea răului și binelui în ciclurile cosmice. Dacă așa gîndesc și fac, pasivul lor va crește tot mai alarmant. Și în definitiv ce vor face? Ne vor lăsa să „fierbem în suc propriu” (zice „despotul înțelept”)? O să fierbem, dar nu capacul de la oala noastră va sări. Și nu de asemenea presiuni ar avea nevoie masele induse în eroare. Să fie doar o luptă între „bătrînii ambițioși” auto-acreditați în fotoliile puterii la București și „tinerii ambițioși” pe care crede că-i stie dl. Iliescu la Timișoara? Nici atît. Dar să-i înțelegem și pe „conducătorii”. Di. Ion Iliescu are mari dileme: ca „democrat original”, are totuși nostalgia social-democrației suedeze, care însă, domnia sa uită s-o spună, e inseparabilă de forma de stat a Suediei, o monarhie constituțională, deasupra partidelor și intereselor de grup. Să aibă oare dl. Iliescu și acum nostalgii monarhiste? Mai e și dilema „contrarevoluției” pornite, după domnia sa, de Golani, și care îi dă mari dureri de cap. Păi ungrul nici n-a reabilitat bine revoluția tot așa numită în 1956 de nomenclaturii vremii, că la noi începe un lamentabil, dar semnificativ, proces invers: reprezentanții revoluției sînt numiți contrarevoluționari. Revoluția devine un monopol al puterii. Dar mi-

grenele „conducătorilor” noștri nu se opresc aici: mișcarea generată de Proclamația de la Timișoara și-a înfipt stegul în adevărate zone libere de neocomunism din trupul țării. Piața Universității din București, alături de Timișoara, e inima lor. Teritoriul liber de neocomunism, teritoriul în plină expansiune, numescă-se Țara Golanilor, asfalt și iarbă a nădejților noastre. Or, pentru tov. Ion Iliescu, această Țară Golanilor a ajuns acum ceva mai agasant decît Lituania pentru tov. M. Gorbuciov. Să-i înțelegem, nu-i așa, pe tov. Iliescu, dar să-i ajutăm să înțelegă și dinșul. Trăiască Țara Golanilor, speranța întregii Români!

1 mai 1990

SORIN MĂRCULESCU

Piața Universității — Piața Operei: zone libere de comunism

Atunci, în decembrie, cînd Timișoara se ridicase cu un disperat și eroic și dumezoleos suflet împotriva comunismului, la București, ca într-un lagăr de concentrare, oamenii schimbau pe furis priviri îngrijorate. Sopteau întretăiat parola, ai auzit? Timișoara, Timișoara, Timișoara.

Atunci, în decembrie, în Bucureștiul asediat de patrule înarmate, am auzit vocea sugrumată a unui prieten, n-o să putem niciodată să ne răscumpărăm față de sfîntii Timișoreni.

Atunci, în decembrie, cînd Bucureștiul s-a ridicat, în așirg, după șase zile, s-a ridicat atrîgînd Timișoara.

De atunci, din decembrie, sub ochii noștri, revoluția a fost treptat, treptat întoarsă din drum. Sub masca zîmbitoare a conducerii provizorii, ni s-a propus o democrație (originală!) într-un regim totalitar, dar cu un „despot înțelept”. Și-a fost din nou rîndul Timișoarei să-și ridice glasul, prin Proclamația din 11 martie, atrîgînd atenția națiunii asupra adevăratelor idealuri ale revoluției. Revoluția românilor, se spune în Proclamație, a avut, încă de la început, nu numai un caracter anticeaușist, ci și un caracter net anticomunist.

Despotul înțelept care s-a visat toată viața să fie Ion Iliescu forțează astăzi această țară nefericită pe drumul unei democrații „originale”. Nu ne îndolm că, în locul lui Ceaușescu, el ar fi fost pentru români un soi de miel blînd, un Jivkov al bulgarilor, care nu ne-ar fi lăsat pradă foametei și întunericului. Iar acum, în ceasul cel mare al istoriei, noi ar fi trebuit să ne despărțim de el, de despotul înțelept, într-adevăr rînd. Drama personală a unui singur om care a pierdut trenul istoriei poate fi înțeleasă, dar nici într-un caz nu poate fi trăită de o națiune întregă. Românii astăzi nu mai vor comunism. De nici un fel. Și niciodată.

Pentru acest lucru se află de mai bine de zece zile oamenii în Piața Universității. Pentru acest lucru ei sînt numiți de „despotul înțelept”, desigur, într-un mo-

ment de pierdere a înțelepciunii, golani. Timișoreni, huliganii de ieri ai lui Ceaușescu, au înțeles prima esență golanică din Piața Universității. Alianța Națională pentru Proclamația de la Timișoara, constituită în 29 aprilie, a avut public faptul că eu și alții...

...la participanților la marș din Piața Universității. În adunarea populară care a avut loc a doua zi în Piața Operei, eu și alții am scîndat: „Și noi sintem revoluționari — București / Iliescu o pîdesti. Într-o splendidă solidaritate, timișoreni au adoptat nu numai titlul de golani (mulți participanți la mitingul de duminică din Piața Operei purtau ecusoane cu Golan tenace sau Golan înrîit sau Golan — fost huligan), dar și imnul golanilor din București. Cei 70.000 de participanți la mitingul de duminică de la Timișoara (numărul a fost dat după estimarea unui militar topometru, într-o ușoară contradicție cu televiziunea liberă care a amintit de numai cîteva mii), au mai scîndat: „Tot noi sintem, Tot noi sintem, strigau bărbați și femei, tineri și bătrîni. Tot noi sintem, cu fețele luminate, cu ochii în lacrimi.

Astăzi, pe timișoreni, nimeni și nimic nu-i mai poate intimidă. Ei sînt conștienți că, la fel ca pe vremea lui Ceaușescu, sînt incomozi și lui Iliescu. Ei știu de ce în anumite orașe din țară s-a strigat Jos Timișoara. Ei știu că adevărul lor adversar, ca și al întregii țări, nu este Iliescu, ci comunismul. Ei sînt astăzi alături de Bucureștiul care s-a ridicat împotriva ororii totalitare, Piața Operei, ca și Piața Universității din București, a devenit de duminică, 29 aprilie, zonă liberă de comunism sau neocomunism. Aici veghează zi și noapte cei care au înțeles să apere astăzi țara de pericolul încă roșu al totalitarismului. În cele două piețe ale golanilor, răsună azi, dureros, ca și în decembrie, LIBERTATE.

RODICA PALADE

Fotografiile de la Timișoara au fost executate de PASCAL ILIE VIRGIL

REVOLUȚIE ȘI RESTAURAȚIE

Reacția anticomunistă care s-a generalizat în estul Europei în anul 1989, reacția culminând cu triumful revoluției române la 22 decembrie, a implicat în planul reflexului teoretic reconstruirea unei serii de concepte (politologice, sociologice, filosofice) vădate de sens prin uzul excesiv („limba de lemn”) sau prin pierderea denotației datorată suspendării forțate. Se poate afirma de altfel (și unii teoreticieni o și afirmă) că situația prezintă aspecte atît de neașteptate încît efortul de resemantizare ar „costa” mai mult decît un efort creator de elaborare a unor noi cadre conceptuale. Ineditul este însă în parte aparent. Chiar dacă principala caracteristică a mișcărilor est-europene este, cum susține A. Glucksmann, opțiunea existențială, universală, fundată în valori trans-naționale, dincolo de vizibila resurrecție comună împotriva egalitarismului comunist, dincolo de deschidere spre liberalismul democrației de tip occidental, transpare o diversitate de forme restructurative, de particularități individualizante. Apelul la o cercetare istorică de tip comparativ se impune cu necesitate, cu atît mai mult cu cît tentațiile de universalizare socială fascistă și comunistă (cele înscel extrem de asemănătoare) pretindem același sol comun (pe baza altor valori trans-naționale specifice). Încă din 1938 S. de Madariaga observă că mișcările extremiste (fie ele comuniste sau fasciste) au un „element central comun” care este „protestul contra slăbiciunii statului liberal” și, în consecință, afirmarea viguroasă a drepturilor Statului contra dreptului individului. Sincronizarea impusă de aderenta la aceleași valori nu a exclus diferențierile, influența unor structuri arhetipale și, în timp, a unor comportamente tipizate permițind nuanțe disociatoare, rezultări paradoxale ale unor situații istorice proprii diverselor comunități naționale existente.

Comunismul s-a generalizat în aria estului Europei după 1945 sub presiunea trupelor sovietice instalate aici după război în urma împărțirii „sferelor de influență” prin acordurile de la Malta. În toate țările acestui areal s-a impus „dictatura proletariului”, o formulă echivocă, exprimînd o imposibilitate. Întrucît ea acoperea (cum consemnează, exact, Madariaga) dictatura unui partid relativ mic asupra unei națiuni și a unui grup mic de oameni asupra partidului. Din formulă era necesar, deși strategia obiectivării ei își avea soriginea în aceleași valori „internationale”, atît formula cît și metoda concretizării au căpătat particularizări specifice configurațiilor socio-culturale diferite tradițional. Dacă în Ungaria, Bulgaria și Cehoslovacia utopia comunistă avea o aderență mai largă, probată istoric, dacă în Germania de est tranziția spre totalitarismul comunist implica o „rearanjare” relativ ușoară a celui fascist (comportamentul specific existînd), în Polonia și România, țări cu o tradiție democratică liberală constituită, situația a fost net deosebită. În Polonia, ca urmare a decizărilor ordonate de Stalin, partidul comunist nu mai exista, iar în România atitudinea lui antinațională (se urmărea dezmembrarea „imperului” român) și slaba audiență la „proletariatul” agricol sau urban îi asigurase numai o mică de membri și simpatizanți. „Lovitura de la Praga” din 1948 a fost executată, în cea mai mare proporție, de forțe locale, „milite” comuniste. În Polonia însă puterea a fost preluată direct de către sovietici, mareșalul Rokossovski predîndu-și o abia în 1947 lui B. Bierut. În România „pumnul lui Vișinski” a funcționat dur impunînd guvernul „democrat” al lui P. Groza. Pe fondul unei psihologii a derutei și a unei economii devastate de război și de „colaborarea” cu trupele ocupante în aceste țări s-a trecut la monopolizarea administrației de către un grup elitist, grup în genere ne-intelectual, alcătuit în principal din marginalizați socio-profesional, indoctrinați — de obicei — în chiar „legănaul comunismului”, Uniunea Sovietică. (Se poate aici observa că tendințele centrifuge de realizare a unui comunism național s-au produs mai ales sub conducerea unor lideri formați pe teritoriul propriu, exemple lui Tito, Hodja, Dej fiind semnificative.) Imponerea partidului unic, solcînd o „unitate monolitică” în jurul său, trecerea la etatizarea economiei și excluderea fără scrupul a dușmanilor reali sau potențiali au creat premisele stabilizării „revoluției” comuniste sub leadership-ul sovietic.

Nu își are rostul — în economia acestui articol — să prezentăm momentele pe care puterea totalitară le parcurge în realizarea proiectelor, utopiei sale, ori mecanismele prin care se impune ideologia dominației ei. Odată „criza de identitate” (sau de „legitimare” — Habermas) depășită prin violențarea legalizată a posibilității opțiunii individuale, odată instaurat sistemul dominației planificate a partidului unic, puterea trece la cultivarea propriei mistici. Controlul totalitar al economiei și al sferei culturale și acordă posibilitatea, tot mai largă a anihilării deviazărilor grupale și, în cele din urmă individuale. Dacă în faza „de tranziție” grupul de „prestigne” al partidului totalitar admite — și chiar cultivă — din nevoi tactice „alianțe” conjuncturale (de tipul F.D.P. din România anilor '40), îndată ca „pirghile” principale ale administrației trec în mîinile sale, politica de „front” este abandonată. Grupul dominant poate acum să impună proiectele sale materiale, proiecte de bimă credință — în principiu — prin utopismul lor. Nereușita lor declanșează cel

TOMA ROMAN

puțin două operații de amploare cu impact major asupra societății vizînd aservirea totală a acesteia. Prima, cu caracter net repressiv, urmărește eliminarea masivă a oricărui „dușman posibil” pe principiul leninist „cine nu este cu noi este împotriva noastră”. Consecința este o operație ciclică de „ridicare” a presupușilor oponenți și „reeducarea” (exterminarea) lor. În România asigurarea puterii a generat excluderea membrilor „categoriilor dominante”, cooperativizarea, excluderea „cîntărilor” etc. Canalul, minele de prumb, centrelor penitenciare absorb — și fac să dispară — mii de astfel de adversari. Cea de-a doua operație presupune transformarea propagandei de partid în ideologie a dominației prin „confiscarea” culturii, a tradiției și a istoriei. Rescrierea orwelliană a celor din urmă, valorificarea „critică” a primei, impunerea unor „ideologii superioare” de „tip nou” (de obicei unei „proletare”) revine unor „directori de constituție” racolați din intelectualitate (elita intelectuală, subalternă a grupului dominant) cărora le sînt încredințate instanțele de consacrare și manipulare, instanțe instituționalizate administrativ. Această „intelectualitate de aparat”, obediță prin integrarea în „nomenclatură” devine sursa principală a autonomizării dominației pe fondul stabilizării puterii prin reprimarea exacerbată cu a căreia ca o componentă absolută a sistemului — persistența fricii. Producția ideologică a intelectualității de aparat, deosebită de cultură, prin procedee asemănătoare celor ale religiei, a credinței nașoan, a învîrului față de putere, a speranței constante în paradisul promis, victimizează și dominația ce ajunge să își asume propriile ficțiuni drept realitate. Consecința este, în acest caz, o comoditate mentală — cultivată asiduă, un festivum continuu, o preamărare a liderilor (sau liderului) fără nici un fundament real. Cultura vie se transformă într-o „cultură de refugiu” cu un acces tot mai redus ca urmare a deculturizării, creatorii fiind treptat obligați la exil sau la tăcere. Un sistem al producției culturale de masă la locul profesiei culturale.

Stabilizarea „definitivă” a puterii totalitare face ca grupul dominant să se constituie ca o castă aparte beneficiind de toate avantajele dominației sale. Lipsa sa de cultură, disprețul pentru producția intelectuală, automatizarea prin virtuțile impunerii ideologice (datorată, în condițiile lipsei de feedback, închistării de tip feudal a sistemului) îi permit cele mai absurde și mai aberante proiecte. Datele obiective nu au nici un rost, orice fiind posibil. „Criza de raționalitate”, cum o numește J. Habermas, este „o criză sistemică, deplasată” ce „exprimă contradicția unei producții socializate pentru interese negeneralizabile drept contradicție a imperativelor de conducere”. Aparatul de stat se dezorganizează astfel. Și oricare excrement este posibil. Ascensiunea unor „clanuri” (Ceaușescu, Kim Ir Sen etc.) cu nepotismul, corupția de masă, teroarea practică de ele, este consecința clară a acestei terarhizări absolute a puterii monopoliste. Revoluția comunistă a restaurat în acest mod feudalitatea.

Răsturnarea regimului totalitar a generat și ea o situație revoluționară. Căile au fost, de această dată diferite Perestroika și glasnostul începute de Gorbaciov în urmă cu patru ani au fost rezultatul constatării falimentului absolut al sistemului totalitar, sistemul realității ficționale. Această revoluție „de sus” nu și-a propus inițial decît „uma-

nizarea” ansamblului. În scopul pragmatic al orientării lui, și redusă în primul rînd în planul economic, sursa principală a deformației ficționale practicate de ideologia dominației. O redresare în plan ideologic implică însă îndepărtarea tutellei deformatoare asupra culturii și, în consecință, afirmarea, ca urmare a distanțării critice de funcționarea aberantă a mecanismului, a puterii intelectualelor. Relevarea de către acestea a absurdității unui sistem al producției (de orice tip) iluzorii pune în discuție însăși existența sistemului. Gorbaciov se află astfel în situația ucenicului vrăjitor și devine „cel mai mare agent” al capitalismului contemporan. „Fronturile” pentru dialog, constituite în celelalte state socialiste ajung, inevitabil, în același mod, la excluderea monopolului puterii totalitare, la critica politică a funcționării sale, la contracararea ei. Restaurarea comunismului, chiar a unui „comunism cu față umană”, nu mai este posibilă.

În România lucrurile s-au petrecut însă altfel. În ciuda unor obscure pregătiri completiste, în ciuda chiar a funcționării lor obscure în anume situații date, revoluția s-a înlăptuit „de jos” printr-o ridicare spontană pe care o pregătise

psihologic „dizidența” și în primul rînd regimul însuși. Demnitatea morții devine dintr-o dată evidentă pentru mîile de tineri, pentru un popor întreg în fața umilintei, mizeriei materiale și morale. O răsturnare singeroasă a probat existența unui punct de non-retur pentru un întreg sistem. Și totuși, în România, restaurația apare mai posibilă ca nicieri din țările fostului „lagăr”.

Cum se poate susține o asemenea posibilitate? Dacă (menca majoritatea a fostilor membri ai p.c. resimt ceea ce K. Jaspers a numit „culpa morală” sau chiar „metafizică”, în „vidul de putere” creat prin răsturnarea brutală a bicofalei dictaturi familiale s-a înscinat, ca nucleu constitutiv al F.S.N., un grup de foști demnitari al aceluiași p.c., grup „dizident” în raport cu linia „dură” impusă de arbitriul ceaușist. Grup împregnat, format, mai mult sau mai puțin (cu) în spiritul utopiei comuniste, al ideologiei filosofice marxiste. Grup abilitat de experiența strategiei partinice pentru dominarea situației momentane chiar în lipsa „trupelor protegitoare”. Deși aceste „trupe” există prin aparatul de stat cu care p.c. s-a identificat ani la rînd, prin forțele organizate ale siguranței (securității) acestui stat ce și-au schimbat doar titlaturile și subordonațiile. Prin „masa de manevră”, maniu-labilă în lipsa formației culturale (multilaterale ?) și a informației, constituirea F.S.N. și plasarea în pozițiile cheie a membrilor acestui grup a vizat, de la început, o formulă monolitică, „frontul” trebuind să înglobeze toate tendințele viabile ale regenerării spiritului românesc. Cu atît mai mult cu cît exista amenințarea „terorismului”. Cu atît mai mult cu cît de etnicizii de ani poporul român nu mai avea exercițiul democrației. Căra democrație trebuie „învătată” în următorii douăzeci de ani (Brucan).

Pentru F.S.N.-ul „apolitic”, de „mîine”, constituirea (sau reconstituirea) unor partide politice a reprezentat o neplăcută surpriză. Partide ce voiesc „să vindă țara”, să arunce oamenii muncii în somn. Partide ce, venite acum cu dolari din străinătate (unde s-au hrănit „cu lire negre”) au tras pe vremuri în țărani și muncitori. Strategia de răspuns nu poate fi decît una: constituirea „frontului” (darăci frontul!), ca un partid politic, asedierea dușmanilor, chemarea „apărătorilor”. Ca în vremurile bune. Și tot ca atunci folosirea oricărui aliat. În fond, dacă o „unealtă” este eficientă, nu contează cît este de curată. O „răspîlată” se poate găsi oricînd. În „cercul” în legătură cu „trecurii demnitariilor” G. Voican Voiculescu, Cazimir Ionescu, Dan Iosif etc. sînt de aceea și acum „oate”. Ca în '43. Ca în '46. Și tot ca atunci nu ne trebuiește intelectualii ori studenții. „Jos cu intelectualii”. „Studenții la muncă”. Parcă am mai auzit cînda asemenea lozinci.

BIBLIOGRAFIE

1. A. Glucksmann, *Teribila revoltă a culturii europene*, interviu, România literară nr. 52/1989.
2. S. de Madariaga, *Anarchie et hiérarchie*, Gallimard, Paris, 1936.
3. J. Habermas, *Cunoaștere și comunicare*, E.P., București, 1983.

Turnul Colței (1367)

SĂ SPERĂM ÎMPREUNĂ, SĂ SCHIMBĂM ÎMPREUNĂ

„De putere să nu se apropie decit cei care nu o iubesc”
PLATON

IOAN
MĂRCULESCU

E-a născut în 1925. Bacalaureatul în 1943. Sublocotenent activ de cavalerie la 10 mai 1945. Trecut în cadru disponibil în 1948 — Licențiat în Drept în 1948. Epoca epurărilor. În magistratură și avocatură porțile erau închise. Tot ce era vechi trebuia înlocuit, iar al, ca fost ofițer... Deci alt drum: ajutor de mecanic, tehnician și apoi șef serviciu la întreprinderi petroliere din Cimpina și Ploiești. În 1957 îl găsim procuror la Procuratura Ploiești, unde foarte curând începe bătălia împotriva abuzurilor și altor nedreptăți, pledând în apărarea victimelor regimului, preoți, țărani, mijlocasi și alți prigoniti ai organelor locale de partid sau ai ambitiilor unor milițieni. Șeful securității îl cere să semneze mandate de arestare în alb. Îl refuză. Este amenințat. Își dă demisia din funcție. I se respinge și totuși pleacă. În 1960 se înalțiază la I.A.P.S. Cimpina, unde este încadrat ca șef serviciu și după scurt timp este numit director. Nu face economii la fondul de salarii, stimulează personalul întreprinderii, le creează condiții de muncă omenești, face angajări pe merit — prin concurs — respingând „pilele”, refuză să dea mașini la raionul de partid (pentru plimbările de duminică ale activiștilor), refuză să-l asculte pe primul secretar în diferite situații, apărându-și subalternii și calmându-i cu tăierea primelor de producție secretarului de partid și președintelui sindicatului din unitate ca să nu afecteze primele celor ce le meritau. Considerat singurul corb alb între toți directorii din țară și Ministerul Petrolului, primul secretar al raionului, de partid îl cere schimbarea din funcție cu motivarea: „E jurist, iar întreprinderea are nevoie de un director inginer”. Este înlocuit și numit director adjunct. Refuză noua funcție și se reîncadrează — fiind chemat — în Procuratură — în București, unde este promovat în scurt timp procuror șef adjunct și apoi procuror șef al unui raion. Nu și vede de treabă și iar nu ascultă de indicațiile

primului secretar. „Îl trimiți pe X în judecată!” sau „Pe Y nu-l dai pe mîna tribunalului!” Răspunde constant cu categoricul — NU! — E nedrept și nu-l legal! Adăuga și precizarea: „Chiar dacă mă dai afară nu din Procuratură, nici din țară sau din Europa, ci de pe glob!” Și asta în prezența șefului miliției sectorului. N-a fost dat afară, dar n-a mai fost ales în comiteul de partid. În 1966, este cerut de Consiliul de Stat. Nu suportă „inactivitatea” și, după puțin timp, solicită și i se aprobă să se întoarcă în Procuratură. Redevine procurorul șef la fostul sector 7 și timp de cca 12 ani — cu ajutorul colegilor și al judecătorilor — se bate în continuare și cu gura mare pentru adovăr și dreptate — cu partidul.

În august 1978 — în funcție fiind, pleacă în concediu în vest, disperat că nu poate striga și mai tare împotriva regimului comunist, rămîne în R.F.G. și cere azil politic, cerere ce este imediat transmisă de radio Europa Liberă. Tot acolo deplînge — în 7-8 intervenții pe post — mizeria din țară pe toate planurile și-i scrie lui Ceaușescu o lungă scrisoare de „dragoste”, transmisă și ea pe post. În 1979 se întoarce în țară de bună voie și nesilit de nimeni ca să dovedească fantul că nu e necinstit și că nu e nici infractor. I-a lăsat lui Noel Bernard alte 16 comentarii privind „deonturile și îndatoririle cetățenilor” din R.S.R., toate deja înregistrate. Alina în țară este arestată și condamnată la 8 ani închisoare pentru că deolănuind necazurile oamenilor și-a „trădat” patria. Fieesc! NU? Doar mizeria din țară este Secret de Stat! După 2 ani și 9 luni de regim exclusiv celular a fost grațiat, încercîndu-și-se frumoașa funcție de somer. Cine angaja un trădător de țară? Procuratura Militară nu-l găsește acum dosarul și nici timp nu are să repare fărâdelegea ce a comis față de omul ce a reprezentat cu cinste instituția în cca 10 ani de activitate. Procuror DAN MIRESCU

SORIN
DUMITRESCU

De multă vreme Sorin Dumitrescu este considerat unul dintre primele nume ale picturii românești contemporane. Încă de la debut și pînă astăzi fiecare expoziție de-a sa a reprezentat un moment important, de excepție, în plastica românească și apreciat ca atare de toate instanțele critice și culturale.

După un început avangardist și apoi expresionist, Sorin Dumitrescu a impus, alături de alți cîțiva cunoscuți pictori, un filon „neo-bizantin” de înaltă picturalitate hrănit din tradiția noastră vizuală creștină bizantină și post-bizantină, reformulat și sublimat în datele sensibilității contemporane, în ideea de a resuscita spiritualitatea ortodoxă românească pentru a rezista vicisitudinilor politice prin morală și credință. Intelectual rafinat, Sorin Dumitrescu cultivă cu egal talent darul elocinței și scrisurii, fiind un teoretician original în problemele creștinismului și picturii.

Dar în afară de faptul că Sorin Dumitrescu reprezintă o autoritate artistică unanim acceptată, el mai este considerat de mulți oameni de cultură și ca o autoritate morală. Fervent cultivator al valorilor creștine, pentru care a militat și înainte de Revoluție, el îngrijește suplimentul „Lumea creștină”, al ziarului „România liberă” și este membru activ al Grupului de inițiativă pentru ocrotirea bisericii române. Intransigent, cu o mare energie a elocvenței, Sorin Dumitrescu nutrește planuri culturale și spirituale de anvergură, în domeniul culturii și educației: el are în vedere restructurarea învățămîntului de arhitectură și a celui general în sensul cultivării valorilor creștine, dar mai ales are în vedere reînvierea dimensiunii cu adevărat spirituale în toate domeniile artei și militază activ pentru păstrarea purității iconografiei și spiritului bisericii ortodoxe, ocupîndu-se activ de calitatea picturii bisericilor noastre vechi sau nou ridicate. Pentru aceste multiple planuri și ocupații, Sorin Dumitrescu are de partea lui și energia necesară transpunerii lor în realitate, după cum are și stima multor oameni de bună credință, mai ales din rîndul tinerei generații, unde autoritatea sa are calitatea cuvîntului viu, care zidește.

MAGDA CĂRNECI

LISTA CANDIDAȚILOR INDEPENDENȚI

PENTRU ADUNAREA DEPUTAȚILOR

Gabriel Liiceanu
Constantin Ticu Dumitrescu
Stelian Tănase
Radu Popa
Pompiliu Militaru

Petre Mihai Băcanu
Florin Gabriel Mărculescu
Radu Filipescu
Ioan Mărculescu

PENTRU SENAT

Octavian Paler
Petru Creția
Ioan Marchiș

Alexandru Palcologu
Sorin Dumitrescu